

ÇORUM © 1998 Mahmut Selim GÜRSEL

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International

lisansı altında yayınlanmaktadır. CC BY NC SA 4.0

SANAL KİTAPLAR

2014

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI

YAZDIKLARIMIZ: 69

**Hacı CELEBCİ
ÇORUMLU 2000'DE
YAZDIKLARI**

Mahmut Selim GÜRSEL
2014

YAZDIKLARIMIZ:69

CORUM © 1998 Mahmut Selim GÜRSEL , Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International lisansı altında yayınlanmaktadır. CC BY NC SA 4.0

**Hacı CELEBCİ
ÇORUMLU 2000'DE
YAZDIKLARI**

Mahmut Selim GÜRSEL
2014

ISBN

PARA İLE SATILMAZ!

TAKDİM

Mahmut Selim GÜRSEL

Hayat Hikayesi

AYDIN OLMAK HER ZAMAN ZORDUR

ÇORUMLU 2000 İÇİN NE DEDİLER

EL YAZMASI KİTAPLAR

HOROFİRA

ARKADAŞLIK

DİL(imiz) DİLİM DİLİM...

BAYRAK

19 MAYIS 1919

77 YAŞINDAKİ GENÇ “CUMHURİYET”

FUAR VE FESTİVAL

TURİZM DE TURİZM

HERKES ZENGİN OLSAYDI

HIDIRELLEZ

NEVRUZ

ÖMER HAYYAM

TAKDİM

Bir kitabın doğması, o kitabı yazmaya kalkan kişinin amacına ve bilgi birikimine göre değerlendirilmesi uygun olarak görülmelidir.(1)

Elinizde bulunan bu çalışmanın sizlere ulaşması için günlerini veren bu çabası için şükranlarımı sunarken, bu çalışmada da benim ufacık bir katkımın da bulunması beni bahtiyar etmiştir.

Bu çalışma ile sizlerde bazı bilgileri edinmiş ve faydalanmış olarak uzun yılların birikimlerinden aydınlanacağınızı göreceksiniz. (2)

Bilgi; yazılmadıkça kaybolmaya açık birikimlerdir. Her insan bir kitaptır; onu okumamız gereklidir.(3)

Tanımadığımız ve anlamadığımız kişiler hakkında nasıl kararlar veremezsek; bir çalışmayı da incelemeden, okumadan karar veremeyiz.

Mahmut Selim GÜRSEL

(1) İnsan durup dururken yazmaz. Birikimini başkalarına lazım olur diyerek yazar. Aslında o yazmaz. Ona yazdıran; onu yaratandır!

(2) Kitap okuyan; muhakkak okuduğundan bir bilgi edinir. Yaşamında muhakkak o bilgi kendisine veya etrafına yardım dokunacağını bilmez. Onu yaratan o öğrettiği bilginin yazıya dökülüp başkalarına aktarılacağını bildiğinden o kişiye o kitabı okutur. Bilgi böylece yayılır.

(3) İnancıma göre bizi tek kişiden yarattı. O ilk kişiye bütün ilimleri verdi. Bu ilimler şimdi gen dediğimiz ile hepimize bu bilgiler geçti. Herhangi bir kişi kendi geninde olan bu bilgileri kullanmaya başladıkça bilgileri genişler. BÜTÜN BİLGİLERİ öğreten her insan için belirli bilgiyi genişleterek kullanma yazgısını yazdığı için ancak o bilgiler ile gelişir. "her insan bir kitaptır."

Mahmut Selim GÜRSEL

1947 tarihinde babamın subay olarak bulunduğu Erzurum'da bir at arabasında doğum evine giderken doğmuşum. Babam Eminsü Ali Rıza Gürsel, annem ise Fahriye hanımefendi idi.

İlkokula İskenderun'da başladım. Ankara' da bitirdim. Ankara Yenimahalle Ortaokulunun birinci

sömestrsinde babamın emekli olmasından dolayı 1960 yılında Çorum'a gelince Atatürk Ortaokuluna devam ettim. Babamın "oku da oğlum ceketimi satar seni okuturum" diyerek bana yaptığı nasihatleri ters tepki yaptı, okumuyorum diyerek okulu birinci sınıfta bıraktım.

Marangoz çırağı olarak Azmi Başar ustanın yanına girdim. Askere gidene kadar ustanın yanında çalıştım.

1967 tarihinde askerlik dönüşü, Ankara Emniyet Müdürlüğünde teknisyen olarak göreve başladım. Ortaokulu dışarıdan 2 yılda bitirdim. 1972 tarihinde Polis Memuru olarak Ankara'da çeşitli şubeler ve karakollarda çalıştım. 16 Eylül 1973 tarihinde Selma (Kurşuncu) Hanımefendi ile evlendim.

1978 yılında naklen Çorum İl Halk Kütüphanesine Memur olarak geçtim.

Dışarıdan Çorum Ticaret Lisesini iki yılda bitirdim.

Kendi kendime Osmanlıcayı öğrenmeye uğraştım, Hat sanatı ile biraz ilgilendim 150 ye yakın Ser levham var, Çorum Güzel Sanatlar Galerisinde ve Kütüphane salonlarında bu levhaları sergiledim.

03. 08. 1988 tarihinde İl Halk Kütüphanesi Müdür yardımcılığına atandım. 1990 tarihinde kütüphanelerdeki kitapların tasnifi ile ilgili 10 yıllık bir araştırmamı "Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey)" kitap haline getirip Kültür Bakanlığına sundum. Kitabımdan Türkiye'deki bütün kütüphanelere dağıtılmak üzere 1000 adet satın aldılar.

1993 yılında Türkiye'deki bütün kütüphanelerde bulunan "El Yazması" kitapların Ankara Milli Kütüphanesine toplanma kararı veren Kültür Bakanlığına karşı Çorumlu hemşerilerimi haber dar ettim, mahalli radyodan ve gazeteler ile parti il Başkanlarını ile Millet Vekilimiz Adnan Türkoğlu ve Belediye Başkanımız rahmetli Turan Kılıççıolu' nun destekleri ile el yazma kitaplarımızın Çorum'da kalmasını sağladım!

Açık öğretim için üniversite sınavlarına girip kazandım. İkinci sınıfta iken 25 Nisan 1994 tarihinde Tatvan Bitlis'e Müdür olarak tayinim çıktı, tayin edildiğim yere gitmeyerek emekliliğimi istedim.

İlkokul sıralarında okuyarak pilot olmanın düşlerini kurardım. Bu hayalim gerçekleşmedi. Şu

anda emekli memurum. Marangozluk, oymacılık, Polis Memurluğu, Memurluk ve idarecilik yaptım. Her çalıştığım meslekte çeşitli önemli olaylar oldu ise de son çalıştığım kurumda bence; en önemli bir hatıramı anlatmak istiyorum: Kütüphanedeki çalışmalarım ve "El Yazması Kitaplar"ın Çorum'da kalması için verdiğim çabalar neticesinde Bitlis Tatvan'a tayin edilme olayım beni çok yıktı. Fakat bu üzüntümün boş olduğunu zamanla gördüm. Rabb'imizin izni ile Hacca gitmek nasip oldu, iki kitap daha yayımladım ve elinizde bulunan bu derginin çıkmasına vesile oldum. Mesleklerin insanlara sağladığı maddi avantaj olarak, evinizi geçindirecek, namerde muhtaç etmeyecek avantajından başka, manevi olarak; sizin yaptığınız işlerle ilgili karşılaştığınız problemleri değerlendirirseniz avantajların neler olabileceğini hayat okulundan öğrenmiş oldum.

Yazı yazmaya beni kimse teşvik etmedi Kütüphane için hazırladığım kitap beni yazmaya teşvik etti. Yazılarım mahalli basında yayımlandı. Yazılarımdan dolayı bir ödül almadım; fakat kitapları ve bu dergi benim için en büyük ödüdür.

İdealim: Çorum'a tam teşekküllü bilgisayar ortamında bir kütüphane kazandırmaktır. Bu idealim yüzünden tayinim çıktı. Yayımlanmış dört çalışmam bulunmaktadır. Bu "Alfabetik Onlu Tasnif Fihristi (Dewey)", Bakanlığa sunulmuş; "Alfabetik Türk ve Yabancı Yazarlar Fihristi" ve "Ne Nerede Başlıklı Arama Fihristi" basım için hazır beklemektedir. Yazılarım daha çok araştırma dalı ile makale türüdür. Tiyatro çalışmalarım, şiir ve hikâye denemelerim bulunmaktadır.

Benim okuyucularıma diyeceklerim şudur ki. Doğru bildiğiniz konuları savunun. Bu savunmanız size belki tepkiler getirecektir. Bu tepkileri inceleyerek doğru olup olmadığını araştırın.

Çalışmalarım: SİTEM:
<https://gurselyayin.com> E-POSTAM:
corumlu2000@gmail.com

Hacı CELEBCİ

Çorum'un 35 kilometre güneydoğusunda yer alan ve şimdi Çorum merkeze bağlı olan “Ahmetoğlu Köyü”nde 23 Mayıs 1951 tarihinde Perşembe günü saat 11.00 sularında gözlerimi dünyaya açmışım.

Şanslılığım şu ki; köyümüze ilkokul 1939 yılında açılmış. İlk zamanlar üç yıllık bir öğretim-eğitim uygulanmış, daha sonraları beş yıllık uygulamaya geçilmiş. 1958 yılı ilkokula giriş, 1963 yılı da ilkokulu bitiriş yılımdır. İlkokulda enikonu çalışkan bir öğrenciydim. Ailemdeki okumaya, eğitime dönük olumlu bakış ve caba beni de okumaya yönlendirdi. Ortaokulu Çorum'da, ilk yılı

Atatürk Lisesinde olmak üzere 1965, daha sonra yeni açılan Eti Ortaokulunda tamamladım. Okul Müdürümüz Rahmetli Seydi HANÇER'le Tıkı Necmi ile Takoz Zehra ile, yine Rahmetli Ferit KÜRKÇÜ ile Fehmi HANGÜN'LE müzikçi Hasan SAĞLAMLA ilgili çok renkli anılarımız var belleklerde kalan. Çorum İlk Öğretmen Okulunda 1968-1969 öğretim yılında bizim devre ile başladı eğitim, öğretime. Müdürümüz Rahmetli Tayyar KERMAN dı.

Öğretmen olarak neyi öğrenmek gerekiyorsa o bilgileri ,o becerileri, o ruhu ve idealizmi bize vermeye çalıştılar bütün öğretmenlerimiz. Özellikle anmak istediğim öğretmen adları sorulursa: Mustafa IŞIKER, Rasim BAKIRCIOĞLU, Yusuf GÜNEŞ, Tefik AKIN, Günaydın ÇETİNER, Seyhan ERALP, Süheyla YILDIRIM özellikle anmak isteyeceğim isimler. yaşayanlara uzun ömür, vefat edenlere Rahmet dilemek ödevimdir. 1970-1971 öğrenim yılında Haziran dönemi mezun oldum. Ver elini Konya Kayadibi köyü. Orada üç yıl su gibi aktı geçti. Peşinden Çorum İskilip Çavuşoğlu köyü. 1975'li yıllar.

Köyde katır, at sırtında incecik patikaların her kıvrımını, her mavi taşın yerini iyice denilen bölgede İğdeli-Dereköy köylerinde de çalıştım. Mesleğimin yirmi ikinci yılına değin. Bir kez olsun Milli Eğitim Müdürlüğüne gelip de tavassut yollu özel bir istekte bulunmadım. Çorum merkez Hürriyet İlkokulundan 1996 Ekim ayında emekliliği istedim. Öğretmenliğime ara vermedim. Hep öğretmen kalmaya, öyle davranmaya özen gösterdim.

Özel bir inşaat işinin yanı sıra; Dost Haber, Çorum Gündem, Merhaba gazetelerinde köşe yazısı yazmaya çalıştım. Halen Merhaba Gazetesinde yazıyorum. Çorumlu 2000 Dergisi de benim evim.

Öğretmen örgütlerinde geçmiş yıllarda aldığım görevleri hiç anmadım. Gereği de yoktu. Ancak bugün için söylemeden geçemeyeceğim. Çorum Atatürkçü Düşünce Derneği yönetim kurulunda yazmanlık görevini yürütüyorum. Atatürk'e, Atatürkçü Düşünceye; O'nun Türk Ulusunun önüne koyduğu hedeflere yürümede bugün için ciddi gereksinmemiz var olduğunu biliyorum. Kim ne söylerse söylesin; bugün

ulaştığımız rahatlık O'nun eseridir. Yine bugün yaşadığımız sorun ve huzursuzluklar O'nun koyduğu amaçlara olan ihanetimizdendir. Atatürkçü, sıradan bir köy öğretmenin dağarcığı ne denli zengin olabilir ki ? İşte o kadar !

Çorumlu 2000'nin tüm okurlarına sağlıklı gelecekler diliyorum. Bu dergi yaşatılabilsin istiyorum.

Yazarımız; 2019 Şubat ayında İzmir'de vefat etmiştir.

Yayınevimizin basılmış ve sanal yayınlanmış dergilerinde yazıları bulunmaktadır.

AYDIN OLMAK HER ZAMAN ZORDUR

Karanlığın karşıtı aydınlık, eğer karanlık diye bir olgu olmasaydı; bilir miydik aydınlığın değerini?

Zifiri karanlık tanımlaması, karanlıktan öte bir anlam taşır. Anlıyoruz ki; karanlık deyimi de görecelik taşıyor.

Değerli okurlar!

Toplumsal değişim ve gelişmeler devir devir, dönem dönem; inişli, çıkışlı süregelmıştır, insanlık tarihi boyunca.

Toplumu oluşturan tek tek bireylerin tek yaşam kaynağı ve oluşturulan yaşam felsefesi içinde bulunduğu toplumun yapısı ile koşut gider.

Toplumu geniş bir yelpaze olarak düşünürsek; bu geniş yelpaze içinde yer alan farklı genişlikte çerçeveler, dar alanlar söz konusudur.

“Toplumun temeli ailedir” noktasından hareket ederek, dışa açılımı, bu ulus olma kavramına değin görürüz.

Bu ayrımı şunun için dile getiriyorum: Konumuz “Aydın Olmak” üstüne olduğuna göre; her farklı birim ve birlikteliğin önderleri söz

konusudur. Bir ailenin önderi olmak, görevi asla küçümselemeyecek önem taşır. Elbette başka örgütlenmelerin de. Öyleyse; toplumun oluşumunu sağlayan kalıp aile kavramıdır. Doğaldır ki; ailenin tek tek bireyleri de toplumun birer örgü taşı konumundadır.

Sözü uzatmadan şuraya gelmek istiyorum: Bir toplumun yaşam olanaklarını geliştirmek, genişletmek, güzelleştirmek, bireylerin tümünü huzurlu kılmak zor iştir. Salt bu amaç uğruna insanoğlu büyük bedeller ödeye gelmiştir. Zindanlar, kıyımlar, sürgünler ve hatta savaşlar öylesine söylenip geçilecek bedeller midir?

Her toplum kendi aydınını mutlaka çıkarır. Her toplumun karakteri farklılıklar gösterir. Farklı doku ve yapıya paralel toplum önderleri yetişir. Amaçlarında nüans farkları bulunsa da; her toplumun aydınları bir ortak amaç çemberinde buluşurlar.

Nedir o?

İçinde bulundukları ve sorumluluk bağları ile bağlı oldukları kendi insanlarına yararlı olmak. Yerelden, evrensele giden bir amaç çizgisidir bu

aslında. Ailenin aydını, mahallenin aydını, şehrin aydını, ülkenin aydını ya da aydınları!

Aydın olmak kolay mıdır?

Kimse söyleyemez kolay olduğunu. Aydın olmak için önceden karar verilmez. Çok okumuş, çok bilgili, kültürlü, iyi giyinen vb. özellikleri taşıyan her insan aydın kalıbına uyar mı ? Aydını nasıl tanımlamak gerekir?

Zor soru, ama yanıtız değil.

Aydın: Yaşadığı topluma karşı mutlak sorumluluk duyandır. Aydın insan, çevresine ışık, bilgi saçır. Aydın insan, yaşadığı topluma enjekte edilen aldatmacaları gün ışığına herkesten önce çıkarandır. Aldatmacalara ve yanlış yönetimlere herkesten önce karşı duandır.

Aydın insanlar: Yaşadıkları toplumun var olan sorunlarını anlaşılır dilde ortaya koyanlardır. Toplumun seviyesine inmeyi o şekil bütünleşmeyi değil; toplumun yaşam seviyesini, düşünce ve yorumlama seviyesini kendi çizgisi seviyesine çıkarmak için uğraşır. Aynı anda “hem Musa'ya, hem İsa'ya” yaranmak gailesi gütmek, bilgeliğin yolunda ödünsüz yürümek iradesini koyanlar aydındır.

Aydın; asla kavgalı hali değil, ama mutlak barışı savunandır. Aydın olmak kolay değil.

Bize dönersek eğer; biz altını severiz, aydını sevmeyiz. Biz aydınlarımızı dinlemeyiz, onların eserlerini okumayız. Okumak erdeminden uzaklaştırılmış, ha bire yozlaşmaya yelken açmış toplum olmak; bizi yoksun kılar aydınların ışığından. Bilgi biri kimini, enerjisini doğru anlamda kullanmaya çalışan tüm aydınlara selam olsun!

Ülkemizin önderleri; aydınların katkı ve desteğini her gün ajandalarına not etmedikçe, onların danışmanlığını önemsemedikçe çağı yakalamak ve nimetlerini doya doya yaşamak bir hayaldir, hayal.

Ülkemizin aydınlara hem çok şey borçluyuz, hem de onlardan çok alacaklıyız dostlar.

Nerede mi onlar?

Onlar her yerde vardır. Görmek, anlamak; farkı yakalamak gerekir.

Aydın olmak hep zor olagelmıştır. Bundan sonra da öyle olacaktır.

Aydınlar sustukça, dana çok batmıyor muyuz?

ÇORUMLU 2000 İÇİN NE DEDİLER

Kucak dolusu "Merhaba" gazetesini alıp; işyerini ve tek tek evleri dolaşıp "alın size" ücretsiz olarak bu gazeteyi bırakıyorum denilse; sanıyorum hiç kimse geri çevirmez; alır, bir kenara koyar gazeteyi. Yerel bir gazete okumanın gerekliliğine inanmamış bir kimse için gazetenin (elinin altında) bulunup bulunmaması fark etmez.

Yerel anlamda, neler olup bittiğini, ilimizin sorunlarını, sorunlara sunulan çözümleri öğrenmek, dışımızdaki yaşamı merak etmek duyarlı olmayı gerektirir.

Her şeyin bir bedeli var yaşadığımız ortamda. Elbet bir yerel gazete okuyor olmanın da bedeli var. Bin bir emekle ortaya çıkarılan gazetenin ömrü günlüktür. Gazete fiyatlarını fazla bulan insanlarımızın sayısı azımsanamaz. Haklıdırlar da. Gazete fiyatının rakamını nelerle kıyasladığımıza bağlıdır, fazla ya da az olması.

Gazete çıkartmak bir gönül işi, bir hobi olduğu gibi; tamamen ticari amaçlı olması da söz konusu olabilir. Her iki durumda da önemli olan şudur. Özlemle, gazetesini bekleyen okuyucuya; temiz baskılı, "ödenen paraya" değecek içerikte bir gazete ulaştırabilmektir.

Mükemmel denilebilecek kaliteyi tutturmak ne yazık ki; parasal olanakların yerinde olması gerekmektedir. Dar olanaklarla, ama en güzelini vermeye çalışanları da tebrik etmek, onları cesaretlendirmek gerekir diye düşünüyorum.

Herkesin dağlar gibi sorun ve sıkıntı ile didiştği bir ortamda; yerel gazete çıkaranların sorunları da o oranda katmerlidir. Abone sıkıntısı, mevcut abonelerden, para ödemeyenler, reklam ücretini vermekte imtina edenler, kâğıt temini, çalışanların sorunları vb. hangisini saymalı? Kazanamamaktan, yoksulluktan vb. Yakınır dururuz.

Herkes bilir ki, pek çok alanda gereksiz sayılabilecek birçok paralar harcayabilmekteyiz. Fuzuli'ye giden paralar üst üste konulduğunda; tahmin ediyorum ki, o paranın onda biri kadar bir

rakamı gözden çıkarmış olsak, en az bir yerel günlük gazeteyi elimize alıp okuma şansımız olur.

GELELİM 2000 'e. Değerli okurlar!

Şimdilik, yerel günlük gazetelerimiz yayın yaşamına devam ede bilmekteler. Umutlar o ki, sıkıntılar bir gün aşılabılır. Ama Çorum'da öyle bir pırlanta yayın ürün var ki, S.O.S işareti veriyor. "ÇORUMLU 2000" Bu dergi inanarak söylüyorum ki, Çorum'da bir boşluk doldurmaktadır. Aylık çıkan bu dergi "Kültür, Tarih, Sanat ve Edebiyat" alanında yine Çorum'a özgü değerli yazıları, değerli yazarlarının kalemlerinden sunulmaktadır.

Derginin sahibi "değerli insan" Mahmut Selim Gürsel "bir idealin peşinden" eline bir yufka ekmek dürümü alıp koşarak geldi bu günlere. Emekli bir Çorumlu! Yeri geldikçe, emekli maşını bile hasretti idealinin yoluna. Ancak "Çorumlu 2000" Dergisinin 11. Sayısında M. S. Gürsel bakın ne diyor? "Ticari düşünmemenin sıkıntısını şimdi yaşıyorum!". Bu dergi için iane toplamıyorum!

11 sayı Çorumlu 2000'i BEN omuzladım. Artık biraz da Çorumlular Çorumlu olurlarsa bu karık başa varacak. Bu sayı sonndan bir olmasın.

Büyük bir sitem ve kırgınlık var. Derginin ederi 500 bin Tl. Ayda bir, güzel bir dergiyi, hem de Çorum kokan, Çorum'u anlatan, her şeyi ile Çorumlu olan "Çorumlu 2000" Dergisini gelin öldürmeyelim. Yaşatalım O' nu. İlgisizlerin ilgisini çekmek, ilgilileri de daha çok destek olmaya çağırıyorum.

Derginin yazarı, Osman ÜNSAL Beyefendinin yine 11. Sayıda yer alan yazısından şu paragrafı iletmek istiyorum siz değerli "Merhaba" okurlarına: "Çorumlu 2000 Dergisini almak, okumak, okutmak, eşimize, dostumuza tavsiye ve hediye etmek, reklam vererek destek olmak. İşte yapmamız gereken küçücük şeyler bu kadar basit" Osman Hocaya aynen katılıyorum.

Evine ekmek parası götürmekte zorlanan insanlarımıza dergi al, gazete al şeklinde ki tavsiyeler haksızlıktır. Her gün ama zevkine; milyonların harcanmasında beis görmeyenler; duyarlı Çorumlu hemşerilerimizi de; özellikle göreve çağırıp; sisli, puslu havalarda bir yıldız yaşatılması konusunda duyarlı olmaya çağırıyorum.

Son söz! "Midemizi" doyurmak için bir takım besinler gereklidir, buluruz da; ancak beynimizin açlığını gidermek için, zahmet edip, zaman ayırıp, bedel verip okumak gerekir" (?) Hadi; "Çorumlu 2000" Dergisinin 20'den çok yazarı, ne duruyorsunuz önce siz! Bu yazıyı okuyup ta herhangi bir tepkide bulunmak isteyenlere;

EL YAZMASI KİTAPLAR

Adı üstünde elle (el yazısı ile) yazılmış ve yaşları yüzyıllarla ölçülen kitaplar.

Peki ne yazıyor o kitaplarda?

Değerli dost Mahmut Selim GÜRSEL'İN dediğine göre: Sosyal yaşamın konularını içeren (o dönemlere ait) tarihi birtakım olayları içeren ve hemen her alanda, o dönemlerin birer fotoğrafı olan eski kitaplar. İçlerinde elbette Kuranı Kerimler de var.

Hasan Paşa Kütüphanesinde korunmakta olan bu kitapların şu aralarda başı belada! Kültür Bakanlığı ne akla hizmetse bu kitapların (sayısı 4000 civarında) belli miktarını Konya'ya nakletmek arzusunda imiş.

Sayın Mahmut Selim GÜRSEL; yıllarca kütüphanede çalışmış bir kültür emekçisidir. Eski eserler konusunda neyin ne olduğunu ya da olmadığını en iyi bilenlerdendir.

Çorum'un öz malı, öz kültürel mirası olan bu birbirlerinden değerli, ederi milyarlarla

ölçülebilecek eski el yazması kitapların yerlerinde kalması gerekir.

DUYARLI TÜM ÇORUM İNSANI BU KONUDA TEPKİ KOYMAK, SESLERİNİ YÜKSELTMEK ZORUNDADIRLAR.

Tarih okuyan orumlu ğrenciler, yanı başlarında duran bu eşsiz hazineden araştırma yapmak durumunda kalırlar ise; neden başka illere gitsinler? Üstelik bu kitapları incelemek, araştırmak, ilgili tez çalışmalarını yapmak için başka illerden orum’a gelmek durumunda olanları bir düşünün. Dışarıdan gelip, ilimizde bir süre konaklayan insanların bu şehre bir takım ekonomik katkıları olur mu, olmaz mı ? Kitapların başka yerlere taşınması bu açıdan orum’un, orumlunun bir kaybı değil midir?

Adı geçen kitapları her ilgilenen açıp okuma şansı elbette yoktur, Arapça, Farsça, eski metinleri okuyup anlamak bir bilgi ve uzmanlık ister. Ancak içeriklerinin o döneme ışık tuttuğu bir gerçektir.

Bakanlık istiyor. Vatandaşlar olarak yanlış karara itirazımız olmalı, karşı tepki koymalıyız. Yoksa orum’a ait kıymetli tarihi eserler, başka illerin kütüphanelerini, müzelerini ssleyecektir.

Mahmut Selim GRSEL’İN kendi çıkarttığı orumlu 2000 Dergisi’nin Ağustos 2000 sayısında konuya çok geniş yer vermiş, vatandaşlarımızın ilgilerini çekmeye çalışmıştır. Bu duyarlılığından dolayı kendisine bir orumlu olarak, emekli bir ğretmen olarak teşekkür ediyorum.

Mahmut Selim GRSEL’İN konuyla ilgili şu bilgi ve önerilerini kısaca iletmek isterim. Der ki: “Kitaplar Çorum Hasan Paşa Kütüphanesinde gereği gibi korunmadığı savı tamamen uydurma ve gerçek dışıdır.”

Kitaplar kendi doğal ortamlarında yüz yıllardır durmakta, bu iklim koşullarına kendilerini adapte etmektedirler. Onların yerlerinden alınıp başka merkezlere taşınması, o eserlerin erken ölümü demektir.

Kitapları aharlı kâğıtlara yazılmış sayfalarla, ceylan ve diğer derilerle ciltlenmiştir. Ciltli olanları, ciltsiz olanları vardır. Kitaplar rast gele ele alınıp onarılmaya kalkışılması kesinlikle doğru değildir. Konu tamamen bir uzman ekip işidir.

“Aharlı kâğıt nedir ” diye soruyorum?
Yanıtlıyor:

-Üzerine belli kalınlıkta yumurta akı sürülmüş ve mührü denilen özel taşlarla düzeltilmiş kâğıtlar. Kitaplar o dönemin özel mürekkepleri ile yazılmış. Tamamına yakını Çorumlu Hattatlara ait yazma eserler. Eğer bir sayfa yazılırken, bir yanlışlık yapılırsa mürekkep kurumadan, o yanlış kelimeyi veya cümleyi kitabın yazarı diliyle kolayca yalayıp silebiliyordu. Başka bir teknikle yanlış silmek mümkün değildi. Demiyorlar mı ki:

- “Hiç mi mürekkep yalamadın ?”,Bu adam çok mürekkep” vb. Yani “Mürekkep yalamak “deyimi bir ayrıcalığın, bilgeliğin altını çizen bir deyimdir. Bu gün bile hâlâ kullanılmaktadır.

Ve Mahmut Bey ekliyor:

“Kütüphane iyi korunmalı, dijital kameralarla özetilmeli, en az iki karakola alarm sistemi bağlantısı kurulmalıdır. Eğer istenilirse bunlar zor şeyler değildir. Bunlar bir anlayış, sorumluluk ve gönül işidir.”

“Kültür Bakanlığı bu kitapları çok merak edip akıbetlerini çok düşünüyorsa; mutlaka kataloglarını hazırlatmalı, bilgisayarlara yükletmelidir. Ayrıca her kitabın bilgisayara kopyalanması sağlanmalıdır.

Ah “ Bu eşsiz hazineler elin ecneblerinin elinde olacak ki; göreceksin yapılan işlemleri.”

Yaptığımız söyleşide, şunu da ekliyor son olarak: “Bırakın kitapları, bazı kitapların MİKLEPLERİ bile altın değerindedir.” Nedir Mıklep? Mıklep: Kitabın ciltleme biçimi ile ilgili bir detaydır. Ciltli kitabın kapak kenarı ile sınırlı bırakılmayıp, okunan sayfaların arasına geçecek biçimde cilt ile bütünleşen uzantıdır mıklep.

Bu bilgide yine değerli dost Mahmut Selim GÜRSEL'DEN.

Sevgili okurlar! Günümüzde kitap sevgisi olan insan sayısı parmakla gösterilecek kadar azdır. Çoğalmasa için ne devlette, ne millette en küçük bir istek, arzu, çaba görülmemektedir. Hatta kimi zaman kitaba açık açık düşmanlık dönemlerini de yaşıyıp geldik.

Okumayan bir toplum, kitabı neylesin ?

Kelli-felli mesleklerinin sahibi pek çok aydın insanımız bile kitap okumayı zaman israfı olarak görmektedirler. Bırakın kitaba para vermeyi, okumayı, günlük gazeteleri bile kupon için aldıkları gerçeği vardır ortada.

Oysa; bireyleri kitap okumayan ulusların gelişmesi, kalkınması, çağdaş toplum olabilmesi bir hayaldir.

Belçika da bir itfaiye erinin evinde bile en az bir kitaplık bir kütüphane olduğunu duyunca şaşırmayalım.

Evinizde televizyon var mı, buzdolabı var mı,okey takımı var mı,muhabbet kuşu var mı,köpek var mı,kristal avize var mı,gümüş yemek takımı var mı vb. sorular sorarız da;evinizde bir itabınız,kitaplığınız var mı .diye neden sormayız ? Ey azizler bir düşünelim.

Sovyetler Birliğinde bir işçinin yılda ortalama 30 bin sayfa kitap okuduğunu sanırım çoğunuz duymadınız. Ülkemiz sahillerine gelen turistlerin kumsalda güneşlenirken ellerinde kitap okuduğunu ya da kitapla dolaştığını biliyoruz. Çocuğumuza oyuncak vb. birtakım nesneleri alıp da verirken; kendiliğimizden bir kitap alıp da vermeyi hiç akıl ediyor muyuz?

Geçenlerde yine yazmıştım. Çinli filozof Konfüçyüs Tanrıya şöyle yakarmış “Tanrım bana kitap dolusu bir oda ve çiçek dolusu bir bahçe ver” Peki biz ne diliyor ve istiyoruz Tanrıdan?

Değerli okurlar! Hasan Paşa Kütüphanesinde bulunan, korunan el yazması eski kitaplar “BİZİM NEYİMİZE” dememeliyiz. Kültür ve tarihi mirasımızı bizden sonra gelecek nesillere de ulaştırmakla yükümlüyük. Her şeyi devlete ve yönetenlere havale etmek bir aymazlıktır. Toplum olarak ortak değerleriniz hepimizindir. Ayşegül TECİMER’ anımsayın. kadın; yurtdışına kaçırdığı eski eserlerin, özellikle el yazması Kur’an-ı Kerim kitaplarının sağladığı servetin üstünde oturmuyor mu? KİTAPLARIMIZIN NE BAŞKA İLE TAŞINMASINA, NE DE SAHİPSİZ KALMASINA RAZI DEĞİLİZ.

Çorumlu hattatların (dönemin yazarları) bize bıraktığı paha biçilmez kitaplarımızı kimse oynatmasın yerinden. Benim torunum yarın o kitapları inceleyecek, tarihimizi araştıracaktır.

HOROFİRA

Not: Bu yazıya konu olarak almış olduğum olay, sıradan tarih bilgimize ters gelebilir.

Tarihçi yazar Ali Kemal Meram'ın;100 ayrı tarihi belgeyi inceleyerek yazmış olduğu, ilk baskısı 1979 yılında 2000 adet, son basımı 1997 yılında 1600 adet olmak üzere toplam 4 ayrı baskıda 7100 adet basılan “Padişah Anaları ve 600 Yıl Bize Yöneten Devşirmeler” adlı kitap Osmanlı Tarihine ayrı bir yaklaşımla bakmaktadır.

Kitap iki önemli temel konuyu işlemektedir: İlki; padişah anaları Türk değildir. Hemen hemen hepsi tüm padişahların kendilerine eş olarak Türk soyundan bir kızı seçmediklerini, Hıristiyanlık dinine mensup farklı milletlerden kızları eş olarak aldıkları çok açık ayrıntıları ile kitap dile getirmiştir. İkincisi: Yazar kitabında Osmanogulları'nın önceleri “Beylik” ve daha sonraları da “Devlet” olarak Türk Beylikleri ile asla barışık yaşamadıklarını, onları hep kendilerine

düşman bildiklerini nitekim zaman içinde birbirlerini savaşılarak ortadan kaldırdıklarını gözler önüne seriyor.

Bu iki önemli açıklamadan sonra “Horofira” Nilifer Hatun olayını kitaptan özet olarak sunmak istiyorum:

“1300'lü yılların başlarında Söğüt kasabasına bir uç beyi olarak yerleşmiş olan Osmanlı Beyliği; Bilecek ve Yarhisar kalelerini Bizanslılardan alıp kendi topraklarına katmıştı.

Osman Bey ayrıca Yarhisar Tekfurunun kızı Rum güzeli Horofira Bilecek Tekfuruna verilecekken Çakırpınarda yapılan düğünü basılmış Horofira'yı gelinlik giysileri ile kaçırıp getirmişti.

Osman Beyin karısı Bala Hatun bu olaya karşı çıkmış, ağlamış ve acı konuşmuştu. Ama aşiret reisi Osman Bey oğlu Orhan'a Horofira'yı vazgeçmemişti.

Büyük şenlik ve şölenler yapıldı, ama Bala hatun küskün olup bu şenliklere katılmamıştı.

Bir Bizanslı kadar Rumca'yı güzel konuşan Orhan; Horafira ile anlaşmakta güçlük çekmemişti. Horofira Orhan'ın kendisine bir aşk sözcüğü olarak '...gülüm, mis kokulu çiçeğim, nilüferim benim !'

sözlerini işitmesiyle Horofira: 'Bana bundan sonra böyle Nilüfer demelisin' der. Orhan'da 'Nilüfer'imsin artık' der. Horofira Orhan'a: 'Neden kendi soyundan Müslüman bir kızla evlenmediğini sorar' Orhan da:'Babam böyle istedi. Bizanslılarla akrabalık kurup iyi geçinmek istiyor' der.

Horofira zaman içinde Orhan'a bir erkek çocuk doğurur. Çocuğa Osman Beyin buyruğu ile Süleyman adını koyarlar. Ancak Rum güzeli Horofira (Nilüfer Hatun) bu gönlünden karşı çıkar. Kocası Orhan, çocuklarının isminin ne olmasını isterdin diye sorunca 'Ben göbek adını koydum bile, Aleksi Kozes ' der. Orhan ' Şu sülaleni bir türlü unutamadın' diyince Nilüfer Hatun 'Soy, sülale unutulur mu hiç sevgili kocacığım ?' Der. Kurnaz Rum dilberi, Orhan'ı avucunun içinde tutmayı çok iyi biliyordu. Süleyman, Osmanoğlu ailesinin kanına giren ilk Rum melezi çocuktu.”

Şimdi biraz geriye dönüp Osman Beyin karısı Bala Hatun'un Rum geline karşı çıkışı ile ilgili kocasına söylediklerine bakalım:

“ 'Kızma Beyim! Geleceği görür gibi gerçeği söylerim sana. Böyle bu...bu yolun sonu bu! Adına devlet kurulmuş olsa bile ne ola? Bir adla iş biter

mi? Adını omuzlayıp götürenler senin soyundan olmayacaklar ki artık. Bize uç beyliği veren Selçuklu Sultanlığına bak. Soluğu tükendi. Türk Töresine sırtını dönüp Acem töresini kucakladıkları için, dünyanın öte ucundan gelen Moğolların önünde baş eğmediler mi?'

Bala Hatunun dokunaklı konuşmalarından sıkılan Osman Bey 'Sus bre hatun diye haykırır. Senin aklın ermez böyle işlere ' Der. Bala Hatun susmayıp sitemine devam eder. Cengiz Hanın uruğuna söylediği şu vasiyetini hatırlatır:'Cengiz Han demiştir ki: Şayet Türkler Çinli kadınlarla,Moğol Kadınlarla, Tunguz ve Mançu soylu kadınlarla ve daha sonrada Acem, Arap ve Rum kadınlarla evlenip çoluk peydahlanmasalardı, şu koca dünyada Türkleri kimse yenemez,kurdukları devletleri ortadan kaldırmaya hiçbir milletin gücü yetmezdi. Türklere ben bile bir şey yapamazdım. Türkler yabancı kadınlarla kendi kanlarını bozdular, dirlik ve düzenleri bozuldu. Devletleri yıkıldı. Tüm Türkler çığıl çığıl dağılıp yurtlarından oldular. Böyle der işte yüce Moğol Başbuğu Cengiz Han ' Der sızlanır.

Osman Bey hiçbir karşılık vermedin
çadırından çıkıp gider. “

Osman Bey ölünce yerine geçen oğlu Orhan
Bey daha sonraları (1321-1360 yılları arasında)
yine birer Bizanslı Rum dilberleri olan Asporçe ve
Teodora ile de evlenmiştir. Bu evliliklerden dört
çocuk sahibi olmuştur.

Evet değerli okurlar. Bir kitaptan bir küçük
pencere aralamaya çalıştım. Meraklısı adı geçen
kitabı bulup okuyabilir.

ARKADAŞLIK

Yaşamakta olan her insanın arkadaş olduğu
birileri mutlaka vardır. Arkadaşsız bir yaşamı
neredeysse düşünemeyiz.

Arkadaşlık ilişkisinin içeriği kişilere göre
değişir. Arkadaşlık ilişkisi farklı şekillerde
kurulabilir. İnsanları bırakıp, hayvanlarla arkadaş
olanlarımız bile vardır toplumda.

Pek çoğumuz için arkadaşlık ilişkisinin ne
anlama geldiği yeterince bilinmemektedir diye
düşünüyorum. Arkadaşlıktan beklentilerimizi daha
iyi seçebilmek için, hepimizin hiç
Tanımadığımız insanlara karşı duruşumuzu gözden
geçirmemiz bize arkadaşlıkla ilgili ip uçları
verebilir.

Akıp giden zaman içinde; kimlere "merhaba"
diyoruz? Kimlere özel yardımlarda bulunuyoruz, ya
da istiyoruz? Zamanımızı kimlerle niçin birlikte
geçiriyoruz? Bunlara benzer soruları çoğaltabiliriz.
Gerçekte, bizi biz yapan ortamda; fiziki ve

psikolojik (duygusal) alış - veriş içinde oluruz. Bu ilişkiler arasında bir "arkadaşlık" ilişkisi somutlaşır.

Arkadaşlı ilişkilerimizi sınıflamak mümkün müdür? Evet. Yaşama aynı gözle, aynı pencereden bakan, aynı şeylere ilgi duyan arkadaşlar. Bu çeşit arkadaşlık ilişkisinde gizli bir kıskançlık söz konusu olabilir. Aynı şeylere ilgi duyan taraflar zamanla birbirlerine rakip de olurlar. Böyle arkadaşlıklar zaman içinde birisinin zararına sonuçlanıp, bitebilir.

İnsanın kendisinden üstün gördüğü arkadaşları vardır. Ona benzemek, yarar elde etmek duygusuyla kurulan bir arkadaşlıktır. Yaşam içinde, bir iki tane böyle arkadaşın olması yararlı olurken; çok sayıda kendinden üstün görünen kişilerin arasında, insanın zamanla aşağılık kompleksi başlayabilir.

İnsanın kendisinden aşağı gördüğü kişilerle arkadaşlık kurması da mümkündür. Bu takdirde kişi ilgi ve itibar görür. Her yaptığığın ve konuşmasının önemsendiğini görmek, o kişiye zevk verir. Kendisinde var olan yanlışlık ve olumsuzlukları unutturur. İnsanlarımızın birçoğu için böyle arkadaşlıklar bir istek ve arzudur.

Huyları, davranışları nedeniyle birbirlerinin tersi olabilen iki kişinin de, pekâlâ arkadaşlık ilişkisi kurulduğu bir gerçektir. Birinin "ak" dediğine diğerinin neredeyse "kara" dediği bir arkadaşlıkta aslında birbirine karşı ilgi vardır. Üstünlük elde etme çabası vardır. Kısa süren, sağlıksız bir ilişkidir.

Kimi insanlar vardır ki; aralarında oluşan arkadaşlık, bir dünya görüşü, bir ortak inanca bağlıdır, "Aynı yolun yolcuları" Her konuda aynı davranmak, aynı düşünmek insanı "olduğu noktada bırakmaz" mı? İlerlemeyi, gelişmeyi engellemez mi? Oysa farklılıklarımızın olması, değişik bakış açılarına sahip olmamız, arkadaşlık ilişkilerini daha canlı ve zengin kılar. Yaşamda ileri adımlar atmamızı sağlar. Arkadaşlıktan zevk almak, yarar sağlamak için farklı düşüncelerin arkadaşlığı daha olumludur.

Çeşitli nedenlerle, öylesine kurular arkadaşlıklar vardır. Yeni işe başlamışsınızdır, aynı mekânda çalışıyor olmak bizi "içi boş" arkadaşlıklara zorlar. Daire aldığımız apartman sakinleri ile yine bir zorunluluk sonucu yüzeysel

arkadaşlarımız olur. Askere gideriz, aynı grupta yer alan insanlarla arkadaşlığımız olur. Vb.

Değerli okuyucular! Türlü, çeşitli arkadaşlık ilişkileri söz konusudur. Arkadaşlık yapmanın, arkadaş olmanın biçimi, özü tamamen kişilerin yaşamdan, yaşamaktan ne anladıklarına bağlıdır. Arkadaşlığın özü sevgi, saygı ve özveri duyguları oluşturursa; o arkadaşlığın yaşam boyu sürmesi mümkün olur.

Özel bir arkadaşlığımız "eşimizle" olan arkadaşlığımızdır. Adına "hayat arkadaşlığı" de denilen evlilik kurumu; karşı cinsten iki insanın arkadaşlığıdır. Belki kolayca kurabildiğimiz bu özel ve anlamlı arkadaşlık ilişkisini, aynı kolaylık ve rahatlık içinde sonluyamayız, bitiremeyiz. Oysa diğer arkadaşlıklar geriye dönüşü olan, vazgeçilebilir ilişkilerdir.

Hangi yaşta olursak olalım, arkadaşla ihtiyacımız vardır. Hele çocuklarımızın pek çok nedenle arkadaş ilişkisine ihtiyaç vardır. Okul çağı çocuklarımızın arkadaşlarına ve kurdukları ilişkilerin ne olup, ne olmadığına ana - babalar olarak duyarlı olmak durumundayız. Unutmayalım ki; her toplumda, her çevrede hem iyiler, hem

kötüler yan yana yaşamaktadırlar. Kötü arkadaşlar çocuğu kötülüklerin kucağına atar. Kötü arkadaşlıklar insanı maldan ve candan yoksun bırakabilir.

Bu durumu özellikle belirtmek gerekir ki; her arkadaş "dost" değildir, pek çok arkadaşlarımız olabilir. Ama her arkadaş dost olmaz. Dostlarımız arkadaşlarımızdır.

Yetişkinlerimizi geçiyorum ama gençlerimize önerim şu ki; "çevrelerine iyi baksınlar, kimler niçin arkadaş olduklarını gözden geçirsinler. Hangi arkadaşlığın, kendilerini nerelere götürebileceğini iyi düşünsünler."

Güzel olanın yaşatılması, güzelliklerin çoğaltılması dileği ile.

Mutlu günler efendim!

DİL(imiz) DİLİM DİLİM...

Değerli okurlar!

"Dil" denilince ilk aklımıza gelen,"tat alma" duyu organımızdır diyebiliriz. Oysa "dil"; ağzımızdaki nesnel bir organın ötesinde çok daha önemli anlam içermektedir. Dil; insanlar arasında iletişimi sağlayan en önemli araçtır. Bugün dünya üzerinde yaşamakta olan insan topluluklarının kullana geldiği (irili-ufaklı) üç yüz çeşit dil olduğu söylenmektedir.

Yine sayıca azlık - çokluk önemsenmeksizin, her çeşit insan topluluğunun kendi öz malı olan "ana dili" o topluluk ya da ulus için kutsaldır, değerlidir. Afrika ormanlarının derinliğinde yaşayan 40 kişilik bir ilkel kabilenin bile anlayabildikleri bir dilleri vardır. Diğer topluluk ya da uluslara düşen görev, o azınlığın diline de saygılı davranmaktır.

Bir dilin başka dillerden etkilenmesi "saf-arî" kalması olası mıdır? Elbette değildir. Bir topluluğun yada ulusun başka topluluk ya da uluslarla, ekonomik -siyasi- kültürel ilişkiler içinde olması

doğaldır ki; dillerinde birbiri ile tanışmasını beraberinde getirmektedir.

Ancak burada önemli bir durumun altını çizmek gerekir. İlişki içinde olan farklı diller konuşulan uluslar ana dillerine sahip çıkmak, onu korumak, geliştirmek durumundadırlar.

Ancak burada önemli bir durumun altını çizmek gerekir. İlişkisi içinde olan ve farklı dilleri konuşan uluslar ana dillerine sahip çıkmak, onu korumak, geliştirmek durumundadır.

Burada Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, büyük insan Mustafa Kemal ATATÜRK'ÜN şu ünlü sözünü anımsatmak isterim: "Ülkesini yüksek bağımsızlığını korumasını bilen Türk ulusu, dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtaracaktır. "Bir ulusu yok etmenin, etkisiz kılmanın en önemli silahı, o ulusun ana dilini kuşatma altına almaktır. Konuyu Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde almak, Türk Ulusu olarak kendi dilimizi "Türkçemiz" nasıl kullanılıp, dilimize ne denli saygı gösterdiğimizi irdeleme isterim. Birey; yada ulus genelinde olsun, bizi biz yapan, benliğimizi oluşturan, bize kişilik kazandıran en önemli unsur ve ortak değerimiz dilimizdir. Türkçemizdir.

Ulus olarak; umutlarımız, düşlerimiz, tüm düşünce ve duygu dünyamız, kısaca söylersek bizim Ulus olarak kendi evrenimiz, anadilimizin kuşatma altındadır.

İnsanlar ancak kendi anadillerinde açık-seçik düşünülebilirler. Anadil sevgisinden yoksun insanlardan, düşünceye, gerçeğe ve diğer değerlere saygı beklemek boşunadır.

Bugün 2000'lere ulaştığımız bu zaman dilimi içinde, neredeyse tüm Dünyanın tek bir ülke olmaya yöneldiği bu zamanda, uluslar arası ilişkiler çok yoğunlaştı, çeşitlilik içi ne girdi. Hele Anadolu'muzdan on yıllar önce, iş - aş bulma umuduyla Avrupa ülkelerine sürdüğümüz insanlarımız ve onlarla birlikte yetişen yeni nesil, diyebilir miyiz ki, sayıları milyonları bulan gurbetçilerimiz bulundukları ülkelerin dilini konuşmasınlar. O dil ile yaşamaya ve dünyayı algılamaya çalışmasınlar. Dil ile birlikte öz kültürlerinde de aşınmalar oldu. Ne kadar direnseler de özlerine "benliklerine" yabancılaştılar.

Hız. Ali'nin (R.A.): "Dilinizi daima iyi kullanınız. O sizi mutluluğa götürdüğü gibi,

felakete de götürebilir" sözünde bir anlam yok mudur?

Hadi, dış ülkelerdeki gurbetçilerimiz ve onlardan türeyen yeni kuşakları kendi yazgıları ile baş başa bırakalım da dönelim ülkemizin sınırları içine.

ATATÜRK; 12 Temmuz 1932'de Türk Dil Kurumu'nu kurdu. Bu kurumun amacı; anadilimizi, yabancı dillerin sarmalından, boyunduruğundan kurtarmaktı. Osmanlı Devleti döneminde (İmp. Sınırları içinde)diyebiliriz ki; yetmiş iki dil konuşulur idi. Azınlık dilleri bir yanda, sade Türk insanların kullandığı öz dilleri bir yanda, saray erbabının kullandığı dil bir yanda.

Bu dil karmaşası ve koptuğunu, Ahmet Haşım şöyle dile getirmiştir:

"Halk tabakalarını, düşünür tabakasından ayrı tutan özellikle anlaşma aracı olan dilin eksikliğidir."

Halkın dilinin eksikliği olarak mı algılanmalı? Yoksa seçkin tabakanın bilerek farklı konuşmaya özenmesi olarak düşünmek doğru olur? Tartışılır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ile başlayan uluslaşma süreci içinde, bizi birbirimize

bağlayacak ve bağımsızlığımızı pekiştirecek önemli ögenin "dil birliği" olduğu, Türkçe okuyup - yazmanın, öz Türkçe konuşmanın gerekliliği ATATÜRK 'ün başlıca kaygısı idi. Onun içindir ki; TDK kurdu. Bu kurum önemli görevler üstlendi. Dilimizden pek çok yabancı (özellikle; Arapça - Farsça) sözcük atıldı. Yerine konulan Türkçe sözcükler zaman içinde Ulusumuz tarafından kabul gördü.

Dilimiz doğru kullanma, sevdirmeye ve en önemlisi yeni nesillere doğru öğrenme görevi öncelikle öğretmenlerimizin hele Türkçe Öğretmenlerimizin görevidir.

Öz Türkçeye yönelmek, Türkçemizin söz değerlerini yeğlemek, öğretmen olmanın doğasından gelen bir zorunluluktur.

Düşüncelerimizin, bilgilerimizin ana taşıyıcısı ve yayıcısı, kullanmaktan vazgeçemeyeceğimiz Öz Türkçemizdir.

Atatürkçülüğün dil ilkesi oldukça açıktır. " Türkçemizi Ulusal gücü içinde geliştirmek, öz güzelliğini ortaya çıkarmak" bu ülkeye hizmet etmeyen birine "Atatürkçü" diyemeyiz.

Anadilini sevmek, sevdirmek bir suç değildir. Aksine soylu, yüce bir davranıştır. Dilimizin kendi özgürlüğüne kavuşması özlemimizi ve çabamızı bu konudaki duyarlılığımız ne kadar gerçek ve doğru ise; bir başka gerçeği de belirtmek, altını çizmek gerekir. O da: Anadilimiz Türkçenin önemini ve güzelliğini göz ardı edencesine bir özentisi ve yanlışlık aldı başını gidiyor. Özellikle; batı illerimizde ve Çorum'da açılar çoğu iş yerlerimizin "tabela" adlarına bakınız. Yabancı sözcüklerle dolu olduğunu göreceksiniz. (RovigoJeans), Hotel..., Collection,Escort-Land,...Shop, Passtaland,Rex Rotary,...Cafe,...Patisseri. Vb.,vb.

Hadi, satılan mal adını öne çıkmasını anlamak olası. Ancak; Türkçe karşılığı olan kelimeleri kullanmak neyin nesi? Özentisi değil mi?

Yok mu? Bu adlar yerine konulabilecek güzel Türkçe adlar?

Bir başka dil yarası da, şu yabancı sözcüklerden bir türlü sıyrılamayışımızdır. Kabul etmek gerekir ki; dilimizde tümüyle yerleşmiş, söküp atması neredeyse olanaksız olan sözcükleri kullanıp gideceğiz Ulus olarak. Örneğin: "mevcut, mezarlık, evlat, devir" vb. nice Arapça kökenli olmalarına

karşın artık kültürümle bütünleşmiş oldukları için karşı çıkmaksızın kullanacağız.

Yine Fransızcadan dilimize yerleşen "metro, etüt, gabari" vb. sözcükleri de kullanmak durumundayız.

Yine Yunancadan dilimize geçmiş olan "hipotez, metot" vb. sözcükler vardır.

Dilimizi doğru kullanmak, yabancı sözcükler boyunduruğundan kurtarmak isteğinde, özleminde olan duyarlı insanlarımız biraz çaba gösterdiklerinde görecektir ki; Arapça, Farsça, Yunanca yada başka dillerden geçmiş olsun, karşılıkları olan Türkçe sözcükleri rahatça bulabileceklerdir.

Örneğin:

Arapça: "mesela" yerine; "örneğin" sözcüğünü,

Arapça: "mesele" yerine;"sorun" sözcüğünü,

Arapça: "mesken" yerine;"konut" sözcüğünü,

Arapça: "mesuliyet" yerine; "sorumluluk" sözcüğünü,

Yunanca: "hipotez" yerine;"varsayım" sözcüğünü,

Yunanca: "metot" yerine; "yöntem" sözcüğünü,

Farsça: "horanta" yerine; "aile bireyleri" sözcüklerini

Arapça: "hikâye" yerine; "öykü" sözcüğünü ve daha nice sözcüklerin Türkçe karşılıklarını kullanabilmemiz çok mu zor?

"Devrim" sözcüğünden korkup, "inkılâp" demenin, "günaydın" sözcüğüne inat "hello" demenin bize Türk Ulusu olarak ne kazandırdığını anlamak olası değil. Ne kaybettirdiğine gelince; bilmem söylemeye gerek var mı? Dilimiz, anadilimiz, güzel Türkçemiz yara alıyor. Ulusal onurum zedeleniyor.

BAYRAK

Hangi şairimizdi;
"Bayrakları bayrak yapan; üstündeki kandır.
Toprak eğer, uğrunda ölen varsa vatandır"
Dizelerini yazan?

Şu anlam kolaylıkla çıkartılabilir: Bayrak, bir vatan üzerinde yaşayan ulusun simgesidir. Uлуу oluşturan bireylerin ortak değeridir.

Dünya üzerinde yaşayan, ulus olma hüviyetine ulaşmış her ülkenin bir bayrağı vardır. Bayrak kutsal değerlerden biridir. Kadrini, kıymetini adam gibi bilenler için.

Türk Uлуу olarak "Bayrağımız" başımızın tacıdır. Ona bir bez parçası olarak bakmak yanılıdır. Ona yüklenen anlam, onun ifade ettiğı bağımsız yaşama ateşi bir karasevdedir adeta. Bayrağın hangi çileli mücadeleler sonucu ülke semalarında dalgalandırıldığı, çok iyi bilinmeli, yeni nesillere mutlaka öğretilmelidir.

Bayrak çiğnemek; o bayrağın ulusuna bir edepsiz hakarettir.

Tarihi vakadır: Atatürk; Yunan askerlerini İzmir'de denize döktükten sonra Venizelos'u bir düşman komutanı olarak gayet muhabbetle ve onurluca kabul etmişti.

İşgüzar ve bilinçsiz bazı askerlerin, Yunan Bayrağını kalınan binanın merdivenlerine serip, komutanların ayaklarının altına atma sevdaları Atatürk'ün sert uyarısı ile kursaklarında kalmıştır. Söyledikleri yaklaşık şudur: "Taraflardan birisi savaşı kaybetmiş, yenilmiştir. Yenilen askerın komutanı bizim konuğumuzdur. Hele askerleri savaşı kaybetmiş ülkenin bayrağı, o ülkenin onurudur. Bir ülkenin onurunu çiğnemek haksızlıktır “ Günümüzde "Türk Bayrağını Koruma" adı altında bir yasa vardır. Demek ki; o yasayı çıkaranlar, bayrağımıza her an saygısızlık yapılabileceğini var saymışlar veya kötü örnekleri yaşamışlardır. Oysa; bayrak ve içeriğı anlam tereddütsüz her yurttaşımızın gönlünde yer etmeli, taht kurmalıdır. Uлууlar arası spor yarışmalarında Bayrağımız Ulusal Marşımızla göndere çekilmesi ve o başarıyı yakalayan sporcumuzun mağrur duruşu hangimizi heyecanlandırmıyor, söyler misiniz?

Ama okullarımızdaki "Bayrak Töreni" sıkıcı bir curcunaya dönüştürülüyor çoğu kere. "Bayrak Merasimi" diye öğrendiğimiz okullu yıllarımızda bir başka özen ve ruh vardı bizim gençlik yıllarında. O ruhun ve saygının erozyona uğradığı şeklinde bir kaygım var.

Biçimsel bayrak inancı ve sevgisi o coşkuyu vermiyor inanın. ABD politikası ve idealizmi bayrağın her platformda sergiliyor. Her görüntünün arkasında bir fon oluşturuyor ABD bayrağı.

Yerlerde bayrakların deseni ve şekli, bayan giysilerinde bayrak motiflerinin kullanılması? Üstün ülke idealinin her fırsatta beyinlere işlenmesi politikası, doğru mu? Kendilerince evet.

Ya bizde?

Yırtık, pörsük, kusurlu bayrakların bile göndere çekildiği ve hatta kimi yerlerde saygısızca çiğnendiği soytarılıklara pek çok yurttaşımız tanıklık ediyorlar, üzülerek.

Neyi, nasıl, niçin yapacağımızı bilmeyen bir toplum muyuz?

Resmi bayramlarda, resmi törenlerde bayrağımız neredeyse tek materyaldir. Baş tacı ederiz. İyi güzel!

Yurttaşımızın özel yaşam alanında o günlerde ya hiç girmez bayrağımız, ya da eh işte! Asıverelim canım! Bugün bayramdır, cama bir bayrak asmak lazımdır.

Böyle düşünen insanlarımızın yanında, eline hiç Türk Bayrağı almayan, onu olması gereken yerde bulundurmayan, onun gölgesinde bağımsız yaşadığımız bilincine ulaşamayan ilgisiz, bilgisizlerimizde çoktur.

Oysa kesintisiz her yurttaşın, gerektiğinde bayrağımızı baş tacı edeceği anlar, günler mutlaka olmalıdır. Bu durum bir disiplin, vatandaşlık disiplini olmalıdır.

Kuru kuruya bayrak edebiyatı neye yarar? Bayrak sevgisi, Vatan Sevgisi ile eşdeğerdir, ayrılmaz bir bütündür.

Hepimiz vatanımızı çok seviyoruz değil mi?

Öyle ise; gereğini yapmayanlar, kendi kulaklarını çeksinler.

19 MAYIS 1919

Dokuzuncu Ordu Müfettişı Mustafa Kemal Paşa, artık karargâhını kurma yolundadır. İkinci Reisle konuştuğu sırada yanına alacaklarını kendi seçeceğini söylemiştir. Bunların işlemleri yapılırken, bir yandan da yol hazırlığı yapmakta, özel ve resmi ziyaretlerde bulunmakta idi. Harbiye nazırı, 9.uncu Ordu Müfettişı sıfatıyla kendisini Sadrazam Paşa'ya bizzat takdim etmek istedi.

Damat Ferit Paşa bana çok iltifat etti. Benden çok şeyler beklediğini söyledi. Tatmin edici cevaplar verdim. Veda ederken:

- Her arzunuzu doğrudan doğruya bana yazabilirsiniz, derhal yapılacağından emin olunuz. Diyordu.

9'uncu Ordu Müfettişliği'nin hareketini geciktirmek için artık bir sebep kalmamıştı. Bütün muameleler bitmiş, hazırlıklar tamamlanmıştı. Müfettişlik Karargâhı'nı Samsun'a nakledecek vapur 16 Mayıs günü Galata Rıhtımı'nda sabahtan akşamla kadar hareket emri bekleyecekti. M. Kemal veda etmek Üzere Erkanıharbiyei Umumiye Reisliğine gitti.

Başka ziyaretlerde de bulunmak lazımdı. Harbiye Nazırını, Sadrazamı, Dâhiliye Nazırını aradım. Hiç biri makamında yoktu. Toplantı halinde imişler. En kestirmesi Babiâli'ye gidip kendilerine haber vermektir. Beni sadaret bekleme salonuna aldılar. Geldiğimi duyan bazı nazırların heyecanlı, heyecanlı salona geldiklerini görerek şaşırdım. Mehmet Ali Bey beni meraktan kurtardı:

- Allah, Allah! Ne küstahlık... İşittiniz mi Efendim, Yunanlılar İzmir'e çıkıyor...

- Ya... Dedim. Bu da mı oldu?

- Evet.

Ben memleketin başına neler geleceğini tahmin etmemiş değildim. Fakat kimseye anlatamamıştım.

- Ne yapmayı düşünüyorsunuz? Diye sordum.

- Protesto edeceğiz! Cevabını verdiler.

- Protesto ile İngilizlerin onları geri çekeceklerine ihtimal veriyor musunuz? Dedim. Yüzüme baktılar.

- Fakat başka ne yapabiliriz?

- Daha kati tedbirler düşünülebilir...

- Bizi Anadolu'ya götürecek vapur hazır mıdır değil mi ? Diye Avni Paşaya sordum.

- Çoktan tertip etmiştim. Bandırma vapuru emrinizdedir.

- Doğrudan doğruya vapur kaptanına emir verebilir miyim ?

- Hay hay... Dedi. Yaverime seslendim:

Paşa Hazretlerinin bir emirleri var, not ediniz. Yaverim kurşun kalemi ile Bandırma Kaptanına bir emir yazdı, imza edilmek üzere Paşa'ya uzattı.

Damat Ferit Kabinesini bu perişanlık içinde bırakarak Zat-ı Şahane'yi ziyaret etmek üzere Babıâli'den ayrıldım.

Yıldız Sarayı'nın ufak bir salonunda Vahdettin'le adeta diz dize denecek kadar yakın oturduk. sağında dirseğini dayamış olduğu bir masa ve üstünde bir kitap var. Salonun Boğaza doğru açılan penceresinden gördüğümüz manzara şu: Birbirine paralel hatlar üzerinde düşman zırhlıları! Bordalarındaki toplar sanki Yıldız Sarayı'na doğulmuş! Manzarayı görmek için oturduğumuz yerlerden başlarımızı sağa sola çevirmek kâfi idi. Vahdettin hiç unutmayacağım şu sözlerle konuşmaya başladı:

- Paşa, Paşa! Şimdiye kadar devlete çok hizmet ettin. Bunların hepsi artık bu kitaba

girmiştir (elini demin bahsettiğim kitabın üstüne bastı ve ilave etti), tarihe geçmiştir. (O zaman bunun bir tarih kitabı olduğunu anladım. Dikkatle ve sessizce dinliyordum.) Bunarı unutun, dedi; asıl şimdi yapacağın hizmet hepsinden mühim olabilir. Paşa, Paşa, devleti kurtarabilirsin!

27 yıllık ihtiyar kaptan, demir aldirmaya başladı. Ben kaptan yerindeydim. Subay ve askerler dışarı çıktılar. Hareket ettik. Karadeniz Boğazdan çıkarken kaptana tehlikeli ihtimalleri anlattım. Cevap verdi:

- Ne aksi, dedi. Bu denizi pekiyi tanımam, pusulamız da bozuk...

Evet, Mustafa Kemal Paşa'nın İstanbul'da bir yığın sorunu, sıkıntıyı, gerilimi, umutsuzluğu geride bırakarak Anadolu'ya (Samsun'a) gidişinin kendi ağzından kısacık alıntılarla öyküsünü aktarmaya çalıştım.

77 YAŞINDAKİ GENÇ “CUMHURİYET”

Kimi analar, babalar çocuklarının doğum günlerini her yıl kutlar. Pastalar, mumlar vb. “İyi ki doğdun...” diyerek sevinçlerini, kıvançlarını haykırırlar. Tamamen insani ve iyi dileklerle yapılan “yaş günü” kutlaması giderek de yaygınlaşmaktadır. Öyle ki, kırk yaşından sonra yaş günü kutlamaya kalkanlarımız vardır aramızda, çoğu zamanda; çocukların bir sürprizi, jesti gelişir yaş günü sevinci.

Sevinçlerin, coşkuların toplumsallaşmış şekline BAYRAM demiyor muyuz? Bayramlar, içeriği ne olursa olsun kaynaştırıcı, bütünleştirici özellik içerirler.

Bilindiği üzere, ülkemizde iki tür bayram coşkusu yaşanır. Dini Bayramlar, Milli Bayramlar.

Dini bayramlar tarihçesi, yapılmasına neden olan olay ve gelişmelerin kökeni tarihi derinliklere uzanır.

Milli bayramların kutlanmasına gerekçe olan olaylar ise, daha yakın geçmişe dayanır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin kuruluş süreci ve felsefesi tüm detayları ile yurttaşların belleğinde tekrar harmanlanabilsin diye kutlanır.

Cumhuriyet Bayramı, Cumhuriyet Dönemine, hangi zorlukları aşarak, ulusça hangi zorluklara katlanarak ulaşıldığımız, belleklerde yer etsin diye kutlanır Cumhuriyet Bayramı.

Birinci Dünya Savaşı’nın bitimini izleyen yıllarda Cihan Devleti olan Osmanlı İmparatorluğu’nun hangi içler acısı durumlara niçin ve nasıl düştüğünün, düşürüldüğünün romanını tekrar tekrar okumamız için kutlanmaktadır Cumhuriyet Bayramı.

Birinci Dünya savaşını izleyen yıllarda, yurdumuza dört yandan saldıran işgalci, emperyalist güçlerin; şehitlerimiz ve gazilerimizin canı-kanı pahasına nasıl geri püskürtüldüğünün onurlu destanının tekrar tekrar okutmak için kutlanır Cumhuriyet Bayramı.

Bir ana-baba çocuklarına verdikleri önemi ve değeri, çocuklarından istikbaldeki beklentilerini O'nun yaş gününü kutlayarak dile getirirler.

Biz Türkiye Cumhuriyeti Devleti sınırları içinde yaşamını sürdüren ve yurttaşlık kimliği taşıyarak ödev ve sorumluluklar yüklenmiş bizler. Bu günleri (eğrisi-doğrusu ile) yaşayabilme hak ve şansını tanıyan, bu uğurda can ve kan veren, bağımsızlık savaşçılarına layık birer yurttaş olabiliyor muyuz?

Çağdaş Cumhuriyetten yana, Atatürkçü bir anlayışı ve çizgiyi benimseyen birer yurttaş olabildik mi?

Cumhuriyetimiz 77 yaşına girdi. Görkemli mi odu, olmadı mı bilmiyorum ama sonuçta “Cumhuriyet Bayramı”ını kutladık. Şiirler konuşmalar yaptık. Trompetler, bayraklar sıra sıra dizilmiş çocuklar, halkı selamlayan mülki amirler... Kimilerin buruk, kimilerin gözleri buğulu, yüreği heyecan dolu; kimilerinin yasak savmacı tutum içinde olduğunu nereden bileceğiz ki?

Çünkü Cumhuriyeti “İLELEBET PAYİDAR” kılmaya özen gösterenlerle, Cumhuriyeti yıkmak,

yok etmek isteyen insanların aynı şehri, aynı caddeleri paylaştığı süreçten geçiyoruz.

Cumhuriyet Yönetiminin bilinçli, uyanık taraftarlarının ve koruyucularının olduğunu bilmek, hem de umulandan daha çok sayıda olduğunu bilmek rahatlatıyor yüreklerimizi. (Uykularımız çoğu geceler kaçsa da)

Cumhuriyet bayramımızın 77 kez tekrarlanıyor olması ne mutlu. 77 YAŞINDAKİ İNSANLARIMIZ 29 Ekim günü dimdik ayakta olacak. Ya 20-30-40 yaşındakiler?

FUAR VE FESTİVAL

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de insanlarımız bu iki sözcükle "Fuar ve festival" tanıştırlar.

"Fuar" sözcüğü; Fransızca kökenli bir sözcüktür. İçerdiği anlam şudur: Ticaret mallarının tanıtılması ve pazarlaması amacıyla, belli zaman ve belli yerlerde kurulan satış merkezleri. (Büyük Pazar) Üretici firmalar ya da mal sahipleri yılda bir kez, aynı tarihte bir hafta veya birkaç hafta süreyle, ancak uygun yapılmış binalarda mallarından örnekler sergileyerek, siparişler alırlar. Bu durum, birden çok ülke üreticilerinin bir araya gelmesi ile gerçekleştiği gibi, bir ülkenin "kendi iç" ekonomik dinamiklerinin bir araya gelmesiyle de gerçekleşebilir.

Fuarlardan beklenen amaçlar; mal siparişleri almak, başka firmaları tanımak, kendi üretim durumunu başkaları ile kıyaslamak, tüketicilerin üreticilerle daha kolay iletişim kurmalarını sağlamak gibi

tümüyle ekonomik temaslı etkileşimler gerçekleştirilmektedir.

Dünyanın pek çok şehirlerinde o şehrin adı ile anılan uluslar arası fuarlar kurulmaktadır. Ülkemizde ilk uluslar arası (Enternasyonal) fuar İzmir'de 1936 yılında kurulmuş olup, her yıl tekrarlanmaktadır.

1960 yılından başlayarak pek çok ilimizde fuarlar açılmıştır. Örneğin; 1963 Samsun Fuarı, 1964'de Bursa Milli Fuarı, Gaziantep Fuarı, Erzurum Fuarı, Konya Fuarı ve 1981'de ilimiz Çorum'da Hitit Fuarı ve Festivali açılmıştır. Anılan ve anamadığımız bir çok fuar her yılın belirli tarihlerinde açılarak tekrarlanmaktadır.

Pek çok malın bir arada gösterime sunulduğu büyük fuarlar olduğu gibi, yalnızca bir ürün üzerine açılan fuarlarda söz konusudur. Örneğin: Tekstil, Otomotiv, Ecza, Elektronik, Mobilya, Kitap vb. Türden ürünlerin tüketicilerin beğenisine sunulduğu fuarlar da açılmaktadır.

Değerli okurlar!

Fuarlarda birlikte anıla gelen bir başka etkinlikte "Festival" dir. Festival; Latince bir kelime olup; yapıldığı zamanı, yeri belli olan,

katılanların sayısı ve niteliği bir programla önceden duyurulan: Sanatsal, Belli bir sanatla veya sanatçıya ait gösteriler, Bir bölgenin ünlenmiş bir ürünü için yapılan gösteriler olarak gerçekleştirilir. Kaynaklar; adının festival olarak söylendiği ilk gösterilerin 1870'li yıllarda yapıldığını yazmaktadır. Yapılan ilk festivaller dans ve müzik dalları üzerine gerçekleştirilmiştir. Örneğin: 1877 yılında Salzburg Luzern Festivali senfonik müzik üzerine; 1933'de Amerika' da Jakobs-Pillow dans gösterisi, 1950 yılında Kopenhag'da Avrupa Dans Festivali gerçekleştirilmiştir.

Anılan yıllardan sonra çeşitli yıllarda başlayan ve çeşitli dallarda gösterilerin sunulduğu festivaller yapıla gelmiştir.

Bugünün "ilgi duyulan ve katılma olanağı bulunan" insanları, Venedik, Tokyo, Paris, Moskova, İstanbul gibi merkezlerde gerçekleşen uluslararası festivallere tanıklık etmektedirler.

Gerek fuar ve gerekse festivallerde öne çıkan özellik ve niteliğin uluslararası olması talebidir. Yerel anlamda gerçekleşebilen festivaller de söz konusudur. Örneğin: Üzüm, Karpuz, Kiraz, İncir gibi ürünlerin sergilendiği ve bu ürünlerle birlikte

çeşitli etkinliklerin gerçekleştirildiği festivaller ülkemizin birçok yerinde yapıla gelmektedir.

Değerli okurlarım!

Bu kadar sözden sonra, artık gelelim şu ÇORUM İline: İlimiz 1981 yılında ilk kez olmak üzere "ÇORUM HİTİT FUARI VE FESTİVALİ" yapıla gelmektedir.

Milattan önce yaşamış olan Hitit Uygarlığının merkezlerinden biriside Çorum'dur. İlimizde yaklaşık yirmi yıldır yapılan gösteri, sergi, şenlik şölenin ve diğer pek çok etkinliğin adının "ÇORUM HİTİT FUARI VE FESTİVALİ" olması doğaldır.

Her birimizin ayrı ayrı canlı tanığı olduğumuz ilimizdeki; fuar ve festival etkinlikleri ne yazık ki; istenilen içerik ve boyutlara taşınamamıştır.

Valilik ve Belediye Başkanlığı başta olmak üzere, on bir ayrı birim ve kuruluştan oluşan festival komitesi her yıl bir program hazırlamaktadırlar. Çeşitli ülkeler davet edilmektedirler.

Ayrıca; Ülkemiz genelinden çeşitli illerden folklor ekipleri davet edilmektedirler. Ülkemizin tanınan bilim ve kültür adamları, tiyatro grupları, müzikle ilgili sanatçıları davet edilmektedirler.

Özel ticari kuruluşların katılımı yönünden çağrılar yapılmaktadır.

Bütün çabalar ve iyi niyetli girişimlere karşın beklenen ilgi ve katılım yoğunluğu ger çekleşmemektedir neden?

Hemen hepsi Haziran ile Eylül ayları arasında ve değişik tarihlere başlatılarak gerçekleştirilen "ÇORUM HİTİT FUARI VE FESTİVALİ" artık belirli bir tarihe oturmalıdır.

"ÇORUM HİTİT FUARI VE FESTİVALİ" ilimizdeki; resmi kuruluşların tekeli ve sorumluluğundaki ve mutlaka onların organize etmeleri gereken bir etkinlik olmaktan çıkartılmalıdır. Evet! Şu an görev üstlenmiş komite olmalı ancak, halkımızın ve ilimizde yaşayan ticari kuruluşların da aktif olarak katılımı sağlanmalıdır.

Daha canlı, daha görkemli bir festival için, güçlü olan herkesin elini taşın altına koyması gerekir. Görüntü o ki; festivali Çorum Belediyesi organize eder. İyi bir festival yaşanır mı Çorum Belediyesi "puan" alır; fiyasko ile bitirilen bir festival yapılmışsa yine Çorum Belediyesi "tu-kaka" edilir. Bu yaklaşım haklı ve doğru değildir.

Çorum'un tüm ilçeleri de "İl düzeyinde anılan" bu Fuar ve Festival etkinliğine omuz vermelidirler.

Katılımcı birey ve gruplara konuk severliğin en üst seviyede hizmet sunulmalıdır. Fuar alanı daha güzel ve çok amaçlı olarak düzenlenmelidir. Sadece mısır satıcılarının göz doldurduğu ve bir iki incik - boncuğun sergilendiği yer olmaktan çıkarılmalıdır. Her şeye karşın halkımızın özellikle akşam saatlerinde yoğun ilgi gösterdiği fuar alanında tek salıncakla, tek çarpışan oto standı ile 250 bin nüfuslu şehre hizmet verebilir mi?

Aydınlatmadan tutunuz, tuvalet ihtiyacının rahatça giderilmesine değin pek çok önemli durum dikkate alınmalıdır.

O alan; siyasi düşüncelerin, ideolojilerin hoyratça seslendirildiği, itici görüntülerin yer aldığı bir alan olmamalıdır.

İlimizin adı ile anılan "Fuar ve Festival" Etkinlikleri dostluğun, barışın hatta mutluluğun meyvelerinin toplandığı güzelliklerle doldurulmalıdır.

Evet; leblebimiz, bakır sanatımız ve kısmensanayi ürünlerimiz var. Bu ürünlerimiz

tanıtılsın. Ticaretine emek verenler daha çok reklam ve teşhir gösteri olanağı bulsunlar.

Hepsi doğru ve gerekli!

Ancak kültürel anlamda, bilgi alış verışı ve eğlence anlamında ilimiz insanlarına ve konuklara katkıda bulunacak etkinlikler göz ardı edilmemelidir.

Şehir içinde cadde ve alanlarında sunulacak gösteriler hem çeşitlendirilmeli, hem de; yaygınlaştırılmalıdır.

Bir iki cadde yapılacak göstermelik izlenceler festivaller gerçek amaçlarına hizmet edebilir mi bilemiyorum?

Örneğin: Bu yıl ki "taslak" programda yapılacak etkinlik tekrarlanmamak üzere, Çiftlik Çayırı, Cumartesi Pazarında aynı saatlerde iki ayrı gösteri var. Her ikisini islemek isteyen bir Çorumlunun bu şansı yok. Ne yer olarak, ne zaman olarak.

Bu sene 20.si gerçekleşecek olan "ÇORUM HİTİT FUARI VE FESTİVALİ"NİN geçen yıllardan daha dolu, daha görkemli, daha yararlı geçmesini ve görevlilerine başarılar dilemekten öte bir şey gelmez elimizden.

TURİZM DE TURİZM

Ne demek turizm?

Nasıl söylemeli, ne yazsak acaba turizmle ilgili?

Yani iç turizm, dış turizm diye konuyu ikiye ayırsak; yanlış mı olur?

Neden yanlış olsun ki!

Bir kere; iç turizm olgusu her ülkede mutlaka vardır. Her ülkenin insanları bir şekilde kendi ülkelerini gezerler; doğdukları yer dışında başka yöreleri de gezerler, tanırırlar.

Bizim ülkemizde durum ne diri tartışırsak konu çok uzar. Kısa ve net şunu söyleyebiliriz. Türkiye'nin nüfusu 65 milyon. Ülke içinde turizm amaçlı gezinen insan sayısı ise; 2 milyonu bulmaz.

Nereden mi biliyorum?

Çok basit bir saptamayı kendi doğal çevremde yapma olanağım var.

Duymadım. Görmedim. Çevremden bir Allah'ın kulu çıkıp da; “Ben yarın ailemle, Trabzon'a Sümela Manastırını veya Uzun Gölü görmeye gidiyorum” ve ya, ”Biz on kişi bir ekip kurduk, Nevşehir Göreme ye gezmeye gidiyoruz” şeklinde bir duyumumuz yok. Niye böyle bir olaya tanıklık edemiyoruz?

Neden:

1-Kültürel bir sorun

2-Ekonomik yetersizlik.

Olanağı olmayanın zaten aklından geçmez, gezi yapmak.

Olanağı olup da; gezi yapmayı, yeni yerleri görmeyi, bilgi, görgüsünü artırmaya ihtiyaç hissetmez yüzlerce, binlerce insanımız var.

Sonuç: Bu gün; Türk yurttaşı olan bireylerin, iç turizme yönelik istek ve cabası yoktur. Olanlar ise dikkate alınacak sayıda değildir.

Kötü; yürekler acısı bir durum bu. Keşke tam tersi olabilseydi.

Adam 60 yaşına gelmiş. Çorum merkezde yaşıyor ama hâlâ bir Alacahöyük'ün farkında değil. Gitmemiş, orayı görmeyi ihtiyaç bellememiş.

Türkiye içinde seyreden insan sirkülâsyonunun ağırlıklı noktası ne yazık ki turizm amaçlı değildir. Çok başka, değişik amaçlar için insanlar kara, hava, denizyolları ile hareket halindedirler. (Yaşam kavgası)

Peki; T.C Vatandaşı olup da, başka ülkelere çeşitli amaçlar ve de (özellikle) turizm amaçlı giden insan sayımız küçümsenebilir mi? Hayır küçümsenemez. Ülkemizin öyle katmerli zenginleri vardır ki, Miami' ye, Antil Adalarına, Hon Kong'a, Washington'a günü birlik seferler yapabilirler. Hatta oradan mülk bile edinir ler. Orada kral hayatı yaşayabilirler.

Kime ne? (mi ?)

Ülke içinde DÖVİZ gelsin mi?

Tabi, tabi!

Ülkeden DÖVİZ çıksın mı?

Ona da Tabi, tabi!

Şu turizm denilen sektöre de akıl sır ermiyor doğrusu. Biz ilkokulda iken; bir turizm tanımı bilirdik. Turizmi bir şekilde bellemiştik. Gerçi hiç TURİST göremiyorduk köyümüzde, yöremizde ama yine de masumane bir turizm bilgisi, turist olgusu vardı Kafamızda. Neydi o? “Bir yerin tarihi,

coğrafi, doğal ve sosyal-kültürel özelliklerini görmek, incelemek, bilgi tazelemek amacıyla yapılan gezilere TURİZM denir. Bu amaçla gezinen insanlara da TURİST denir.” Ne laf, ne düz tanımlama.

Oysa bugün turizm kavramının da içi sulandırıldı. Anlamı çetrefilleştirildi. Bakın hele: Tarih Turizmi, Dağ Turizmi, Av Turizmi, Seks Turizmi, Deriz Turizmi, Yat Turizmi, Kış Turizmi, Yaz Turizmi, Sanayi Turizmi, Safari, Mafari Vb. vb. Kişi ne amaçla geziniyorsa uzaklarda “adını” turist kavramı ile renklendiriveriyor.

Turizm konusunda binlerce kalem yazı yazdı, binlerce otorite konuştu bu zamana kadar. Benim naçizane yazdıklarımın ne önemi var?

Yine de elim durmadı, yüreğim bir şeyleri söylemeye zorunlu kıldı beni.

Bugün dünya ülkeleri arasında gizli gibi gözükken ama açıktan uygulanan bir yarış var. Turizm artık modern dünya insanının temel gereksinimi ve aile bütçesinin girdisidir.

Bu yıl itibarıyla gelmesi beklenen her amaçtan turist sayısı ancak 15 milyondur. Oysa; yine bu yıl salt PARİS şehrinin Belediye Başkanı

80 milyon turist beklemektedir. Ülke bazında ise, İspanya 70 milyon, İtalya 65 milyon, Yunanistan 28 milyon turist bekliyor 2001 yazında.

El cevap: TURİST DEMEK=Yeşil yeşil dolarlar ve marklar demektir. Çok turist, çok döviz! Neresi kötü? Kötü olan şu: “TÜRK MİLLETİ KONUKSEVERDİR” ilkesinin altını dolduramıyoruz. Demek ki, biz hanemize AŞŞ! Diye gelene lütfen bir tas AŞ vererek işi geçiştirmişiz ve kendimize PAYE vermişiz. Yok öyle bir şey artık.

İkece aklımızı başımıza almamız gerek. Kafamızı kumdan çıkarmamız gerek.

Dilini bilmediğimiz her milletten, her yaştan, her meslekten milyonlarca yabancıya göstereceğimiz, onlara tanıtacağımız, onları ülkemize hayran bırakacağımız o kadar DEĞERLİ HAZİNELERİMİZ var ki; saymakla bitmez.

Birçok ülke milli gelirinin en az üçte birini TURİZM sektörünün canlı-kanlı tutarak sağlarken, Türkiye'nin turizm geliri genel gelirinin ancak bir bölü yirmi dördü kadardır. GURUR mu duymalıyız?

Gelen turiste sataşmak, onu soymak (yani isteği dışında soymak) hatta öldürmek, onu günlük

insani gereksinmelerini sağlayacak olanaklarından yoksun bırakmak, turiste güzel diyaloglar kuracak rehber sayılarını artırmamak aklın kar mıdır? Say, say bitmez.

Sonuç olarak şunu söylersek yanlış mı olur acaba? Turist denilen yabancı yasar-yanılır bir kez gelir. Bizim görevimiz onu ikinci, üçüncü kez hem de yanında başkaları ile gönüllü getirebilmektir.

İlke: TEMİZ TUVALET, GÜLER YÜZ,
KAZIKSIZ FİYAT, YABANCI DİL BİLEN
ELEMEN BOLLUĞU, YARIŞTIĞIMIZ
ÜLKELERDEN DAHA FARKLI CAZİBE
YARATABİLMEK, TURİSTİ GERÇEKTEH
ÖNEMSEMEK, TURİZM GELİRİNİ YİNE
KENDİ ALANLARINDA HARCAMAK
OLMAKTIR.

HERKES ZENGİN OLSAYDI

Nedir zenginlik?

Mal-mülk zenginliği mi?

Gönül zenginliği mi?

Sağlık-sıhhat zenginliği mi?

Geniş ufuk-bilgi zenginliği mi?

İnanç-iman-vicdan zenginliği mi?

Bunların ve benzeri değerlere fazlaca sahip olmak mıdır zenginlik?

Bana kalırsa; parasal imkâna dayalı varlıklar sahibi olmanın adıdır zenginlik. Diğer dallardaki zenginlikler, maddesel zenginliğin şemsiyesi altında kalmaktadır. Ne yazık ki yaşadığımız süreçte duru böyledir. Adına “dünya malı” da dediğimiz ve yaşamımızı rahat sürdürmek için gerekli olan maddi imkânlardan yoksun kalınca, diğer zenginlikler de kendiliğinden sönüp gidiyor.

Eskiden bir lokma, bir hırkaya şükredip yaşayan Anadolu insanı şimdilerde, bilinçsizce bir tüketim ekonomisinin peşinden koşup gitmekte; bir türlü de yetişememektedirler.

Mutluluk olması gereken yerlerden, başka alanlara kaydırıldı. Kişiler, nelere sahip olunca mutlu olunmayacağının hesabını yapmaz durumuna düşürüldüler. Öz benlik, öz kültür ha bire deforme olmaktadır.

Benjamin Franklin: "Mutlu olmanın iki yolu vardır; ya isteklerimizi azaltacağız, ya da imkânlarımızı çoğaltacağız" diyor. Haksız değildir düşünür. İmkânlarımızı elbet çoğaltmaya çalışacağız amma, imkânlarımız ölçüsünde davranıp kendimize sınırlar koymayı da bileceğiz.

Bugün pek çok ailenin içinde kıvrandığı mutsuz yaşamın temelinde ve özünde "ayağı yorganına göre uzatmanın" hesapsızlığı yatar. Halk deyimidir, "Tavuk, kaza bakmış; ben de yumurtlayacağım öylesini" demiş. Demiş de sonuç çok olumsuz olmuş tavuk için.

İnsanoğlu temel yaşam ihtiyaçlarını kazanabildikten sonra fazlasını niye hep ister durur acaba?

Yurttaşlarını sosyal güvenceler altında yaşatabilmeyi başarmış olan Batı Ülkelerinde, bizimki-ne benzer bir mal mülk edinme hırsı söz konusu mudur acaba?

Olaya ülkemizdeki mevcut durumlar açısından bakıldığında; insanlarımızın bir yaşam "gelecek" kaygısı, korkusu vardır. İnsanlarımız sağlık açısından, temel ihtiyaçlarını karşılamak açısından kendilerini güvencede hissedemiyorlar.

Durum böyle olunca, diğer pek çok yaşam konuları da bu merkezde şekilleniyor. Tabiri caiz ise "gemisini kurtaran kaptan" oluyor, kurtaramayan "Aptal" oluyor.

Hık diyenler, hak diyenleri susturup öne geçiyor, hak etmedikleri yaşam olanaklarına (hatta servete) kavuşuyorlar. Bu çarpıklık insanlarımızın adalet duygularını, hak duygularını incitiyor.

Yoksul çokluğun önüne talih oyunları konuyor. Umutları sömürülüyor insanlarımızın.

Adına "köşe dönme" denilen kolay yoldan para kazanma modası hala sürüp gitmektedir.

Çalışmak, emek ve akıl ürünü olan üretim mekanizmaları değerli kılınıp kabul görmedikçe; sosyal dengeler de birer birer bozulmakta, emeği ile geçimi seçenler hüsrana uğramaktadırlar.

Nedir çare? Çare vardır ama görmek gerekir. Müsriflik, lüzumsuz tüketim kültürü terk edilmektedir.

Yaşamın sürmesi için asgari çizgiler ve azami sınırlar belirlenmelidir. Bu yalan dünyada zenginler hep olacaktır. Önemli olan neyi neye göre kıyas ettiğimizdir.

Tarihin geçmiş zamanlarda yaşamış nice önemli şahsiyetlerin yaşam öyküleri incelenir okunursa açıkça görülür. Hemen hiçbirisi şaşaalı bir yaşamın peşinden koşmamışlardır. Hacı Bektaş-ı Veliler, Yunuslar, Mevlanalar yoksul muydular? Çok zengindiler hem de çok. Onlar çevrelerine ışık ve bilgi saçıyorlardı. (şimdinin birtakım zenginleri gibi dolar saçmıyorlardı) onlar birer gönül zenginiydiler.

Herkes zengin olamaz. Herkes zengin olsaydı belki daha iyi olurdu ama olmuyor. Kişisel kazanımarımız bizleri çevremizdeki insanlardan farklılaşmaya götürülürse, o kazanım ve değerlerin hazzını yaşamalıyız.

Paylaşmayı, birlikte paylaşmayı ulusça başlamak zorundayız. Zenginimiz çok zengin, yoksulumuz da aşırı yoksul olunca; dirlik düzen de kalmıyor sosyal yaşantımızda.

Yoksulluğun ızdırabı çok acıdır. Allah kimseyi yoksullukla terbiye etmesin, yolunu yolsuza düşürmesin.

Fakirlik ayıp değildir, sürekli fakir kalmak ayıptır. “Talep edene çalap verilir” derler. Boş geçirecek zamanımız mı var a dostlar!

Kendimiz için, başkaları için bir şeyler, yararlı bir şeyler de mi yapamayız? Hep of! Çekerek kahretmek neye yarıyor ki; bizi, beynimizi çürütmekten başka.

Gönlünce, güzel bir yaşam olsun. Yeni yüzyıl hepimize zenginlik getsin. Gerçek olan bir durum var ki, değişmez.

“Mal da yalan, mülk de yalan; var birazda sen oyalan” demiş ozan.

HIDIRELLEZ

Değerli "Çorumlu 2000" okurları. Dünya üzerinde boy boy, soy soy insan toplulukları var.

Tarihin çok eski dönemlerinden "karanlık devirler" günümüze değin, insanlık çok değişik yaşam evrelerinden geçerek geldi. İlkel insanın, sırf yaşamda kalmaya dönük ama canlı kalmasını sağlayan bilgi ve becerilerinin neler olduğunu iyiden iyiye biliyoruz. Beslenme, korunma ve üremeye dayalı birkaç çeşit davranış kültürünün yerini, yüzyıllar geçtikçe zenginleşmiş bir yaşam kültürü ve biçimi aldı. İnsanın toprakla direkt ilişkisi ve haşır neşir olması yaşamına akıl almaz zenginlikler ekledi.

Tekerlek, ateş, bitki tohumu, hayvanın insan emrine girmesi, hareketli kabile biçiminden, yerleşik düzene geçilmesi, insanın düşünme, icat etme yeteneğinin de önünü açtı. İnsanoğlu, ilkin doğa koşullarına karşı uyum gösterme, doğanın

kendisinden gelen tehlikeleri sezme ve önleme konusunda akıl almaz mücadelelere ve uzun zaman süreçlerine göğüs gerdi. Kendi yararına dönük kazanım ve başarıların tadını aldıkça yaşamaya olan heves ve umudu arttı. Ne zamanki, zararlı çıktığı, yenildiği olayları yaşadı; bu kez de yas tuttu.

Güneş ışığı ve ısısı ile sınırlanmış yaşam biçiminin ne olduğunu, ne olabileceğini bu günün insanları olan bizler nereden bileceğiz ki?

Elektriğimiz var, ısınma sistemlerimiz var, ulaşım olanağımız var. Teknoloji adını verdiğimiz akıl almaz gelişmelerle donanmış bir yaşam biçimi ve rahatlığı var. Niye kafamızı yoralım ki, bin yıllar öncesinde kalmış yaşam biçimlerine (?)

Biz "bugünüz", yarınlarda da başkaları olacaktır. İnsan, düşünce fakiri olursa şöyle bakabilir konuya; Tarih marih hikâye; bütün zamanlardan bana (bize) ne? Her şey benim anladığımla sınırlıdır. (?)

Ben yoksam, hiçbir şey yoktur. Bu bakış açısı, bu cümlelerle ifade edilmiyor olsa da, günümüz insanlarından pek çoğunun anladığı,

algıladığı, yaşamaya özgü davranışları bu şekilde değil mi?

Bir tarihçi şöyle der: "Binlerce yıl, tek bir gün gibidir. " Yine bir başka düşünür (Oscar Wilde), "tarih bir dedikodudur" der. Bu bakış ve saptamalar çok geniş bir perspektiftir. Asırlara sığın olayları bir demet cümle ile açıklamak, anlaşılır kılmak ne mümkün? İnsanlık tarihini anlatan yazılı kaynakların ya da başka belgelerin çokluğu, ağırlığı, hacmi "abartılı olmasın ama" dünyanın kendisi kadar vardır. Woltaire, "tarihin iki yüzlü olmaz, ancak tanıklığı olur" demiş. Woltaire ne anlatmak istedi acaba?

Gerek toplumların, gerekse kişilerin geçmişi "tarih"tir, gelecekte beklenenleri de umududur.

Umudu olmayan ne kişiler, ne de toplumlar varlıklarını sürdüremezler.

Yazımızın giriş kısmında değindiğim; boy boy, soy soy insan toplumları dün de vardı, bugün de var. Her toplumun kendine özgü bir kültürel geçmişi ve yaşam biçimi vardır.

Afrika'da yaşayan yerli kabilelerin glu glu ve tam tam dansları o insan toplumunun, anlamı olan bir yaşam kültürüdür. İspanyolların azgın boğa ile

güreşi, Hintlilerin ineği kutsal bellemesi aynı gezegen üzerinde; farklı iklim coğrafyalarının insanlarına özgü farklı yaşam ve sosyal içerikli kültürleridir. Yine farklı toplumların ve birim birim toplumların oluşturduğu bir çatı altında yaşayan ulusların ortak paydaları olan, özel gelenek, görenekleri vardır.

Yıl dediğimiz belirli zaman aralıklarının kimi günleri ulusların sosyal yaşamlarında önemli yer tutarlar. Sosyal içerikli özel günlerde tekrarlana gelen gelenek ve görenekler dinsel inançlarla da ete kemiğe büründürülmüşlerdir.

Bugün üzerinde yaşadığımız topraklarda "Anadolu'da" derinliği milattan önceki dönemlere kadar uzanan ama günümüze değin süzüle süzüle gelmiş çok anlamlı kültürel geleneklerimiz vardır. Başlangıç tarihini şu rakamlarla, şuradan başlıyor diye ifade etmek değildir önemli olan.

Önemli olan, yüz yıllardan beridir tekrarlanan kültürel geleneğin sosyal içeriği ve onu yaşayan insanlara ne kazandırdığıdır.

İşte, Anadolu insanının tarihsel özgeçmişi içinde birer "altın kolye" gibi, birer "yıldız" gibi parlayan pek çok özel gün ve bu günlerde tekrarlanan adetler vardır. Kurban Bayramı, Şeker Bayra-

mı, Nevruz Bayramı, Hıdrellez Bayramı, Aşure Günü vb. nice özel günler, insanlarımızın zevkle, gönül hoşluğu ve muhabbeti ile ama dostluğu, barışı, kardeşliği pekiştirmenin bir aracı olarak kutlaya geldiği günlerdir.

Değerli okurlar! Dergimiz günlük bir yayın olmadığı için kimi özel günleri daha gelmeden, kimilerini ise kutlanıp geçtikten sonra, konu edip siz değerli okurlarla paylaşmak durumundayız. Sizlere, çeşitli kaynakları tarayıp derlediğim bir bilgi demetini sunmak isterim.

Mayıs ayının ilk haftasındaki anlamlı bir gün; HİDIRELLEZ. Her yılın 6 Mayıs günü kutlana gelen Hıdrellez'e yüklenen anlam özetle şudur; Bugün de, Hızır ve İlyas Peygamberlerin buluştuklarına inanılmıştır. 6 Mayıs günü, halk takviminde yazın başlangıcı sayılır. Günle ilgili efsaneye göre; Hızır ve İlyas Peygamberler; ölümsüzlük suyundan içmiş iki kardeş ya da dostturlar. Her yıl 5 Mayıs'ı, 6 Mayıs'a bağlayan gece buluşup, doğaya can vermek üzere sözleşmişlerdir. Yapılan tanımlamaya göre, Hızır; Aksakallı, kırmızı ayakkabılı ve üzeri güllerle kaplı bir cüppe içindedir. Hızır, baharın müjdecisidir. Bitkilere can verir, darda

olanların yardımına yetişir. İlyas ise; Uzun boylu, nur yüzlüdür. Keçi derisinden yapılmış bir gömleği, elinde uzun bir değneği vardır. İlyas suların ve hayvanların koruyucusudur. Gezindiği yerlerdeki hayvansal ürünlerin bereketi çoğalır. Anadolu muzun pek çok yöresinde; Hıdrellez Gecesi özel bir gecedir. Bu gece; Dileklerin kabul olacağı, hastaların iyileşeceği, uğursuzlukların kaybolacağı, başı darda olanların ferahlayacağı, sorunlara çözüm bulunacağı, kismetlerin açılacağı, bereketin artacağı inanışı vardır.

Örneğin 5 Mayıs 6 Mayıs'a bağlayan gece, kırmızı bir bez içine madeni para koyup, gül dalına asmak, sabah erkenden o parayı alıp cüzdana koymak, bereketin artacağı şeklindeki inanışın bir yansımasıdır. Kismet arayan kızlar, gelin maketi yapıp aynı yöntemle akşam gül ağacının dalına asar, sabah erkenden alırlar. Evsiz insanlar, bir kibrit kutusunu yine bir gül dibine akşamdan koyup, sabah erkenden alarak ev sahibi olabilme umudunu sürdürürler. Yine bir başka adet; Evlenmekte gecikmiş kızlar bu gece de, başlarının üzerine kapalı bir kilidi açtırırlar. Hıdrellez gününe

özgü o kadar çok çeşitli ve renkli davranış biçimleri vardır ki, şaşmamak elde değildir.

Örneğin Akşamdan kapının önüne içi süt dolu bir tas koymak, birbirine soru sormamak, şayet süt yoğurt haline gelirse, evde bereketin artacağına, bolluk alacağına; evde yaşayanların şansının açılacağına inanış da vardır. Bir başka inanış da; akşamdan iki eşit boyda ve dikili olan yeşil soğanların birisine siyah iplikle, diğerine beyaz iplikle düğüm atılır. Sabahleyin; şayet siyah iplikli soğan uzamışsa, o yıl cefalı geçecek, beyaz iplik bağlı soğan uza mışsa, o yıl uğurlu ve sefalı geçecek biçiminde algılanmıştır. Yine Anadolu'muzun pek çok yöresinde yapıla gelen bir adet de; 5 Mayıs akşamı su dolu bir çömlek içine altın yüzük, kolye, küpe atılıp, gül dalının altına konulmasıdır. Ertesi günü evin kadını, maniler okuyarak, suyun içine atılan takıları çıkarır.

Anadolu'da Hıdırelleze verilen bir başka anlam da şöyledir; Kasım ayından, Mayıs'a kadar olan süre içinde, bir hesaplaşma yapılır.

Hayvanlar sayılır, çobanların hesabı kesilir, yaz dönemi için aynı çobanlarla ya da başka çobanlarla yeni anlaşmalar yapılır.

Değerli okurlar, Hıdırellez gününe ilişkin değişik kaynaklar, değişik öyküler sunabilirler.

Sonuçta ortak bir yan vardır ki, Adsınamaz. Geçimini topraktan ve hayvanlarından sağlayan Anadolu insanı acısını, sorununu, sıkıntısını ve sevincini sosyal yaşamının içinde bir yerlere oturtmuş ve anlamlı kılmıştır.

Nesilden nesile aktarılan davranışlar aslında, tecrübelerin biçim ve boyut değiştirmesidir. Bugün evlenecek kızlar aynı yöntemi deniyorlar mı?

Bolluk ve bereketin arayışı aynı mantık ve davranışlarla sınırlı mıdır? Hepsi tartışılır.

Gereksizdir, deyip geçilecek basitlikte pek çok anlayış ve adet gerçek de bizim birer kültürel zenginliğimizdir.

Yukarıda anılan hareket ve davranışların pek çoğu hâlâ tekrarlanıyor mu bilinmez Kala kala bir Hıdırellez âdeti kalmıştır ki, onu da yoksul, zengin pek çok insanımız inatla yaşatmayı sürdürmektedirler.

Kırlara çıkmak, parklarda, mesire yerlerinde eğlenceler düzenlemek, akşamdan hazırlanan çeşit çeşit yiyeceklerle sofralar kurup yemek, içmek süregelen bir şenliktir.

Hıdrellez bir halk şenliğı ve günüdür. Yasal tatil ve bayram niteliğı olmamakla birlikte Anadolu insanının ruhuna sinmiş bir anlamlı özel gündür. Nice Hıdrellez günlerinin sevincini coşkusunu yaşamak, o coşku ve sevinci yaşayanlara tanık olabilmek umuduyla, esen kalınız.

NEVRUZ

Farsça "Nev" ve "rüz" kelimelerinin birleşme ise ile ortaya çıkan bir kelimedir.

Anlamı; "yenibahar", Yeni yıl şeklindedir. Doğayı bembeyaz bir örtü ile kaplayan kar ve soğuklar, tüm canlıların yaşantısında bir durak-sama, dinlenme dönemi başlatır.

Adına kış dediğimiz dönem (mevsim) yine bir başka dönemin habercisidir. Uykuya dalan, doğadaki bin bir çeşit küçük, büyük canlı hayvan ve bitkinin Nevruz'la birlikte yeni bir canlılık dönemine girdiğini biliyoruz.

Adını bir karçiçeğine de vermiş olan Nevruz zamanı 21 Martta başlar. Beyaz karların altında "ben ölmedim, buradayım!" dercesine, doğaya tekrar "merhaba" diyen Nevruz çiçeğı, ilkbaharın ilk müjdecisidir.

Rahmetli Âşık Veysel de, Nevruz zamanının coşkusunu, bir dörtlüğünde şöyle dile getirmiştir: “Nevruz der ki; ben nazlıyım, Sarp kayalarda gizliyim,”

Türk Halk Edebiyatı'nda, baharın başlamasına dönük sevinç ve coşkular "Nevruziye" diye adlandırılan şiirlere konu olmuştur (Örneğin Aşık Veysel'in yukarıdaki dörtlüğü gibi)

Kimi yörelerdeki inanışa göre; Adem Peygamber Nevruz günü doğmuştur. Nuh'un Gemisi bu günde karayı bulmuştur. Bir başka inanış da; Nevruz Gecesi bütün canlı yaratıklar Tanrı'ya secde ederler, dilekleri bu gece yerine getirilir.

Ülkemizde yaşayan Kürt kökenli yurttaşlarımız ise Nevruz Gününü; geçmişi çok eskiye dayanan bir efsaneye dayandırarak "barış ve özgürlük" günü olarak kutlarlar.

Efsane kısaca şöyledir;

“Mavi donlu gök gözlüyüm,

Benden âlâ çiçek var mı?”

Nevruz, insanlığın kutladığı, bilinen en büyük bayramdır. Tarihi (M.Ö.) 3000'lere kadar gider.

Özellikle Anadolu ve kimi Ortadoğu halklarının sahip çıktığı bu şenlik salt bir bayram değildir. Anadolu'da, İran'da, Irak'ta hatta Mısır'da bir bayram olarak kutlanan Nevruz'a başka anlamlar da yüklenmiştir.

Şöyle ki; Selçuklu Hükümdarı Melikşah, 1079'da düzenletmiş olduğu "Celâli Takvimi"nde yılın ilk gününü 15 Mart olarak saymış ve bugüne Nevruz adını vermiştir.

Anadolu'da tarım bölgelerinde Nevruz, bir bolluk, bereket dileği ile kutlana gelmiştir, yeni yılın başlaması olarak görülmüştür.

" Ülkenin kralı Dehak, acımasız kanlı biridir. Halkına zulmeder. Halk bitkin ve çaresizken demircilikle uğraşan Kava, Dehak'a karşı gelir. Yanına aldığı arkadaşları ile Dehak'ın Sarayı'nın yolunu tutar. Kendini yalnız bırakmak istemeyen halk da peşinden yürür.

Ancak Kava, halkını bir yerde durdurur ve şöyle der; "Siz artık gelmeyin. Biz gidip Dehak'ın işini bitireceğiz. Bizi gözleyin, başarılı olursak, büyük bir ateş yakarız, dumanı yükselecektir. Şayet yarına kadar gökyüzüne bir duman yükselmezse, dağılın gidin evlerinize.” Efsaneye göre, söyledikleri zamanda (21Mart günü) dumanlar yükselir. "Halk, Dehak'tan kurtulmanın sevincini ve coşkusunu yaşar."

Kars ilimizin bazı köylerindeki inanışa göre Bu günde Hz. Hüseyin'in ölümüne yas tutmak için

ağıtlar yakılır. Ülkemizde yaşayan Aleviler açısından Nevruz; Hz. Ali'nin Doğum günüdür. Bugünde çocuklara soğan kabuğu ile suda kaynatılmış yumurtalar yedirilir. Mezar ziyaretleri yapılır.

Önceden pişirilen çörekler eşe dosta dağıtılır. Oruçlar tutulur. Kırlara çıkılıp toplu eğlenceler düzenlenir. Manisa'da Mesir Bayramı Nevruz günü yapılır. Trakya'daki bir âdete göre, kaynamış yumurtaya tuz, karabiber dökülerek yenilir.

Bazı araştırmacılar, Nevruz'un İran kültürü ile oluşmuş bir kutlama günü olduğunu dile getirirler. Bu görüş ve düşüncenin yanlış olduğunu vurgulayan pek çok araştırmacı da vardır.

Değerli okurlar, kutlanış farklılıkları ve yüklenen anlamlar ne olursa olsun; Nevruz bir halk şenliğidir.

Kış mevsiminin durgunluğunun yerini ilkbaharın coşku ve uyanışına bırakması, toprağın tekrar canlanması, ekim, üretme ürün alma döneminin tekrar başlaması bir sevinç kaynağıdır halkımız için. Adı Nevruz'dur.

Kutlu olsun herkese.

ÖMER HAYYAM

İranlı bilgin ve şair! Günümüzden tam 900 yıl önce yaşamış. İran'ın Selçuklular yönetiminde bulunduğu yıllarda yetişmiş büyük bir şairdir. Mantık, felsefe, matematik ve astronomi dallarında eğitim alan şairin, "Hayyam" soyadını atalarından aldığını yazmaktadır kaynaklar.

Zamanın Selçuklu Hükümdarı Melikşah'tan büyük destek gören bilgin ve şair, ünlü devlet adamı Nizamülmülk'ün okul arkadaşıdır.

Ünlü tıp bilgini İbni Sina'nın büyük hayranı olan Ömer Hayyam, o'nun Temcid adlı eserinin çevirisini yapmıştır. Ömer Hayyam yaşadığı dönemin iyi bir gözlemcisidir.

Yaşadığı ve izlediği olayları, gerçekçi bir anlatımla akıcı bir dille yazmıştır. Yazdığı dörtlükleri "Rubaiyat" günümüze değin ulaşmıştır. Şaire göre, gerçek olan yaşanandır. Dünyanın ötesinde ikinci bir dünya yoktur. İnsan yaşadığı sürece gerçektir. En şaşmaz ölçü insanın aklı ve sağduyusudur. Bütün gerçeklere ancak akıl yoluyla

ulaşabilir. Ömer Hayyam, yaşadığı zamanın haksızlık ve madrabazlıklarını alaycı, iğneleyici bir dille yemiştir.

Dörtlüklerinde insan yaşamı ile ilgili gerçek eylemleri, sevinçleri, dünyanın tadını çıkarmaya dönük davranışları konu etmiştir. Sınırsız bir insan sevgisi, gösterişten uzak bir yaşam anlayışını ilke edinen Ömer Hayyam'ın Rubaiyat dışında başka eserleri de vardır.

Yunus Emre, Yahya Kemal, Shakespeare, Goethe, Ömer Hayyam'dan çok etkilenen şair ve yazarlardır.

Sebahattin Eyüboğlu'nun dilimize çevirmiş olduğu dörtlüklerinden bazıları şunlardır:
Yaşamının sırlarını bileydin,
Ölümün sırlarını da çözerdin;
Bugün aklın var, bir şey bildiğin yok;
Yarın, akılsız, neyi bileceksin?

Felek ne cömert aşağılık insanlara!
Han, hamam, dolap, değirmen hep onlara!
Kendini satmayan adama ekmek yok;
Sen gel de yuf çekme böyle dünyaya!
şu dünyada üç beş günlük ömrün var,

Nedir bu dükkânlar, bu konaklar?
Ev mi dayanır bu sel yatağına?
Bu rüzgârlı yerde mum mu yanar?
Biz gerçekten bir kukla sahnesindeyiz!

Kuklacı Felek Usta, kuklalar da biz.
Oyuna çıkıyoruz birer ikişer;
Bitti mi oyun, sandıktayız hepimiz.
Niceleri geldi, neler istediler;

Sonunda dünyayı bırakıp gittiler;
Sen hiç gitmeyecek gibisin değil mi?
O gidenler de hep senin gibiydiler.
Günümüzde Ömer Hayyam'lar var mı?

Belki vardır diyor, onlara kolaylıklar diliyorum.
Kaynak: Çağdaş Kültür Ans.

ÂŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU

Sivas İli, Şarkışla İlçesinin Sivrialan Köyünde 1894 yılı yaz mevsiminde dünyaya gelmiş.

Anası Gülizar Kadın, köyün Ayıpınar Yaylasında koyun sağmaya giderken yol üstünde doğurmuş Veysel'ini, göbeğini de kendi eliyle kesmiş.

Babası Ahmet Emmi, oğlunun adını Veysel koymuş. Veysel, yedi yaşına kadar köyde diğer çocuklarla birlikte yürüyüp koşmuş. O yıl köyde baş gösteren Çiçek Hastalığı salgını Veysel'in sol gözünü yok etmiş. Sağ gözüne de bir perde inmiş. Işığ ı zar zor seçebilen sağ gözü de daha sonra bir değnek ucunun kaza ile batması sonucu çıkmış. Her iki gözünü de kaybeden Veysel'in dünyası kararmış ama ne çare?

Annesi, babası, Ali abisi, Elif ablası çok üzöl-müşler.

Babası Ahmet Emmi meraklı bir adammış. Oğluna ünlü halk ozanlarının şiirlerini okuyup, ezberletmeye Veysel'i avutmaya çalış ır m ı ş .

Sivaslı saz şairleri zaman zaman Ahmet Emminin evine uğrar konuk olurlarmış. Veysel

söylenen şiirleri ilgi ile dinlermiş. Baba Ahmet Emmi, oğlunun ilgisini sezer sezmez O'na bir saz almış. Veysel, ilk saz dersini Çamş ı h'lı ali Ağadan almış. Artan bir merakla git gide daha ustaca çalmağa, söylemeğe başlamış. Veysel, ilk zamanlar ünlü ozanlardan şiirler çalıp söylerken; en çok Yunus Emre, Karacaoğlan ve Dertli'nin etkisinde kalmış.

Babası Veysel'i 25 yaş ında iken Esm a adlı bir kızla evlendirmiş bir iki yıl sonra ise kısa aralıkla anne ve babası göçüp gitmiş dünyadan. Ana baba yokluğu kor gibi yakarken Veysel'in yüreğini bir başka acı darbe de karısı Esm a'dan gelmiş. Esm a gelin evin yanaşması ile kaç ıp Veysel'i terk etmiş.

Kızı ile yalnız kalmış Veysel. İki yıl kucağ ında gezdirdiği kızı da bir hastalığa yakalanıp vefat edince yapayalnız kalmış. Yakınları Veysel'i ikinci kez evermişler. Yeni hanımı 7 çocuk vermiş Veysel'e. Birisi ölmüş; iki oğlan, dört kız evladı ise yaşamışlar.

Çala, söyleye Âşık'lık unvanına ulaşan Vey-sel 1933 yılına kadar başkalarına ait eserleri okur-ken; kendi deyişlerini pek söylemekten sıkılır ve utan ır m ı ş . O yıllarda tanınmış şairlerimizden

Ahmet Kutsi Tacer'le karşılaşmış. Ahmet Kutsi Tacer, Âşık Veysel'e büyük katkılar ve yol göstericilikte bulunmuş.

Tacer, Âşık Veysel'in şiirlerini gün ışığına çıkarmış. Tacer'den güç alan Âşık Veysel Anadolu'yu dolaşmaya başlamış. İl, il, kasaba, kasaba, köy, köy Anadolu insanı ile buluşmak, tanışmak Veysel'in görmeyen gözlerine rağmen ufkunun, düşüncelerinin gelişip, genişlemesine neden olmuş. Yine Ahmet Kutsi Tacer'in yardımcıları ile, bir süre Köy Enstitülerinde saz hocası yapmış Veysel.

1933 yılından sonra tümüyle kendi eserlerini üreten ve dinleyenlerine sunan Âşık Veysel'in şiirlerinde; insan, doğa, kardeşlik, barış gibi değerler konu edilmiştir. Akıcı bir dille söylediği şiirlerinin tadı bambaşkadır. Örneğin:

“Veysel der; çıkayım bir yüce dağa
Ağaçlar bezenmiş yeşil yaprağa
Zaman gelir benim düşer toprağa
Karışıp toprağa toz olur gider.”
Diyor koca Ozan bir dördlüğünde.

TBMM 1965 yılında Âşık Veysel'e “Anadilimize ve Milli Birliğimize Yaptığı Hizmetler den” dolayı özel bir konumda maaş bağlamıştır.

Âşık Veysel köyünde gören insanların bile yapamadığı bir ilki de gerçekleştirecek kadar geniş düşünen, tabiatı seven bir insandı. Nedir yaptığı? İçinde her çeşit meyve ve çiçeklerin yer aldığı bir bahçeyi kurmuştur Veysel. Köyde bir dikili ağacın bulunmadığını ve köylülerin şaşkınlığını göz önüne alırsak; yapılan işin önemi büyüktür. “Asıl kör bizmişiz!” Bahçenin yeşillenmiş halini gören köylülerin söylediği söz budur. Yazımızın tam bu noktasında, Âşık Veysel'in “Kara Toprak” şiirinden iki dördlüğü iletmek isterim:

“Koyun verdi, kuzu verdi, süt verdi.
Yemek verdi, ekmek verdi, et verdi.
Kazma ile dövmeyince kıt verdi,
Benim sadık yârim kara topraktır.

Karnın yardım kaymayınan, belinen.
Yüzün yırttım tırnağınan, elinen.
Yine beni karşıladı gül ilen,
Benim sadık yarım kara topraktır.”

Haktan, halka, iyiden, güzelden yana; sanatına bir derin sevgi ve seveda ile bağlı, işine bir

ömrünü vermiş olan Âşık Veysel; köyünün dar sınırlarından dünyaya açılacak kadar ileri düşünen bir ozandır.

Kini, kavgayı asla düşünmeyen ama dostluğu, birliği her fırsatta dile getiren Ozan der ki bir şiirinde:

“Allah Birdir. Peygamberler hak.
Rabbül Âlemindir mutlak
Senlik, benlik nedir bırak
Söyleyim sırası geldi.

Kur'ana bak,İncil'e bak
Dört kitabın dördü de hak
Hakir görüp ırk ayırmak
Hakikatte yüz karası

Şu âlemi yaratan Bir.
O'dur Külli şeye Kadir
Alevi Sünnilik nedir?
Menfaattir var varası”

Ne diyelim? İçiten, yürekten inanarak söylenmiştir Veysel'in şiirleri. Birçoğunu okurken bile büyülenir insan.

Şimdiki zamanda, topçuluğun, popçuluğun acayip prim yaptığı şimdiki zamanda ne kadar çok ihtiyacımız vardır Âşık Veysel'lere.

21 Mart 1973 tarihinde 79 yaşında iken yanımızdan ayrılan Âşık Veysel'in anısı önünde saygıyla eğilmek bir yurttaşlık görevidir. O'nu, O'nun; yaşamının son demlerinde söylediği “Sazıma” adlı şiirin bir dörtlüğü ile anarak bitiriyorum yazımı.

Allah Rahmet Eylesin!

Ben gidersem sazım sen kal dünyada gizli sırlarımı
aşıkâr etme
Lâl olsun dillerin söyleme yâda Garip bülbül gibi
ah-ü zâr etme”

ÇORUM © 1998 Mahmut Selim GÜRSEL,

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International

lisansı altında yayınlanmaktadır. CC BY NC SA 4.0

SANAL KİTAPLAR

2014

ÇORUMLU 2000'DE YAZDIKLARI

YAZDIKLARIMIZ: 69

**Hacı CELEBCİ
ÇORUMLU 2000'DE
YAZDIKLARI**

Mahmut Selim GÜRSEL
2014